

„Nem hisz a véletlenekben. Szerinte a »szívesek« mindegyike kapott a betegségért cserébe valamilyen adományt, csak van olyan, aki még nem fedezte fel magában. Nehezebb periódusai-
ban azért néha felötlik benne, miért van az, hogy nem lehet igazán »hasznos társadalmilag«, értve ezen a fizikai munkavégzést.”
Szívesek szövetsége ▶ 4–5. oldal

„A felvázolt két lehetőség – tudniillik hogy a lelkész elől izzadjon, vagy hátul kullogjon – helyett mi egy harmadik megoldást javasolunk: a lelkész elől ballagjon, a többiekkel együtt. Emelt fővel, megbecsülve, örömmel végezve – emberséges mennyiségű – feladatát.”
A harmadik út ▶ 13. oldal

„Kodály összefoglaló, kultúrákat magába ölelő költészete szinte csodával határos, egészen egyedülálló jelenség. A szerző ezzel a költészettel, a magyar nemzettel karöltve, a népének élére állt, s horgonyt vetett saját szellemi kultúrájának kikötőjében.”
„Megszabadulást tetőled várok” ▶ 14. oldal

A Luther
Kiadó adventi
könyvvására
▶ 7–10. oldal

FORRÁS: MAULURSHUEGELIG.BLOGSPOT.DE

Jubileumi rendezvény a milánói ediktumról

▶ Tudományos konferenciát tartottak november 21-én a milánói ediktum kibocsátásának ezerhétvenedik évfordulója alkalmából. A 313-ban Nagy Konstantin császár által kiadott rendel-

kezés szabad vallásgyakorlatot biztosított az ókori keresztényeknek, véget vetve a háromszáz évig tartó keresztényüldözéseknek. A rendezvényen természetesen nem csak a történel-

mi eseményről volt szó. Erre a konferencia alcíme utalt: *A keresztény egyházak öröksége és feladata a 21. században.*

▶ Folytatás a 3. oldalon

Perspektívák Frankfurtból nézve

Konferencia a cigánymigrációról

▶ Nem mindegy, hogy keletről nézünk nyugatra, vagy nyugatról nézünk keletré. Legalább annyira igaz ez kulturális, gazdasági-gazdagsági, politikai értelemben – akár a földgolyó egészét, akár a töredékét, Európát szemlélve –, mint az eredeti, égtáji értelmezésben. A Lutheránus Világszövetség november 22–24. között Frankfurt am Mainban szervezett konferenciát *Szinti- és romamigráció és egyenlő állampolgárság Európában* címmel. A meghívottak olyan kelet- és nyugat-európai országokat képviseltek, ahol cigányok és evangélikus élnek – jó esetben evangélikus cigányok is.

■ BAKAY PÉTER

Különleges tapasztalat volt keletről „átnézni” nyugatra. Azt nem tudhatom, csak biztosnak feltételezhetem, hogy onnan is ide. Mert bizony innen, hozzájuk képest szegény országokból, ahol egészen hasonló mértékű és típusú kérdéseket vet fel a cigányság helyzete, egészen azonos (mintegy 8-10%-os) arányszáma, elgondolkodtató volt látni a jó szándékú, nagy pénzeket fel-emésztő, de átitott eredményeket nem hozó, a nehézségeket lényegi módon kezelni nem tudó, az eseményekkel inkább sodródó, mint azokat befolyásolni képes próbálkozásokat, amelyekkel válaszolni igyekeznek a még csak néhány tízezer nagyságrendben érkező (Németországban mintegy százezer) cigány bevándorló okozta nehézségekre. Terepen is megismerkedhettünk a Kelet-Európából (zömében Románi-

ából, a volt Jugoszlávia tagállamaiból és Lengyelországból) érkezett cigányok gyerekeinek nívós frankfurti oktatásával, de a bölcsődétől a szakmáig ívelő rendszerbe – jellemző módon – az őshonos szinti, német cigányok nem adják a gyerekeiket.

Ugyancsak terepen ismerkedhettünk a hajléktalanok éjszakai életének alakulásával. Bizony, a metróban, a biztonsági örök állandó felügyelete mellett, a megjelenő keresztény missziósok átmeneti testi-lelki támogatásától kísérve éjszakázók között szép számmal vannak Kelet-Európából jött cigányok.

A konferencián magyarként hozzászólva a témához jó érzés volt elmondanom, hogy a Nyugat- és Észak-Európában megélhetési migránsokként megjelenő cigányok közt lényegében nincs Magyarországról érkezett. Ha mégis, akkor ez leginkább bizonyos politikai, gazdasági kö-

röknek a cigányok nehézségeit kihasználó aljas, haszonszerző ténykedéséből adódik. Innen a cigányok dolgozni, pénzt keresni járnak ki, és nem koldulni vagy az ottani szociális háló juttatásaiból megélni.

A perspektíva szóának nemcsak „látószög, látásirány”, hanem „kilátás”, „a jövőre reménységgel tekintő”, a „kibontakozás és az ahhoz vezető út” jelentése is van. Frankfurtban kereszténynek voltunk együtt. Átéreztük, hogy a cigánykérdés megoldása – akár keleten, akár nyugaton – emberi szinten, emberi erővel lehetetlen. De a mi perspektívánk a feltámadott Jézusé, aki azt mondta, hogy ami az embernek lehetetlen, az Istennek lehetséges, és aki (nem mellest!) elküldte a tanítványait (és küldi a mindenkori tanítványait, azaz a maiakat is) az összes néphez a föld végső határáig. Bizonyos értelemben a föld végső határájánál „utolsóként” most épp a cigány nép áll és vár. Minket vár...

A háromnapos konferencia alatt végig lüktetett bennem a kérdés, és azóta sem hagy nyugodni: a Magyarországi Evangélikus Egyház gyülekezetei, lelkészei mennyire veszik ki részüket a cigányság tanítványai tételeiben – kelet és nyugat határára?

A szerző egyházunk országos cigánymissziói referense

Advent: a vágy ideje

■ BALICZA IVÁN

Eljött újra az advent. Ha nem nézném a naptárt, akkor is tudnám. A Széll Kálmán téren, ahol naponta járok, már egy hete látom, hogy elkezdtek építeni bódéikat az árusok. Ők így készülnek. Számukra és a vásárlók számára az advent a vásárt, a vásárlást jelenti. Forgatag, karácsonyi zene, kürtöskalács és forralt bor illata.

Egy norvég képes újság advent alkalmából riportorozatot készített különféle emberekkel arról, mit jelent nekik az adventi idő. Meginterjúvolta többek között egy pszichiátert is, aki arról beszélt, hogy a betegeivel való beszélgetései közben úgy látja, nem tudják az életüket egészében, egységben látni. Nincs jövőkéjük, hiányzik belőlük valami biztos pont, hiányzik, ami határozott irányt, céltudatosságot adhatna az életüknek. Tele vannak vágyakozással, de a vágnak nincs tárgya, tartalma. Emiatt kínzó hiányérzetük van, bizonytalanok, reménység nélküliek és depressziósok. A végén levonja a következtetést: az ember vágyainak vallásos alaphangja van, egyfajta vágyakozás Isten után.

Az advent tudatosá teszi bennünk ezt az Isten utáni vágyakozást. Azt hirdeti, hogy Isten utáni vágyódásunk nemsokára beteljesedik, mert az eljövendő karácsony üzenete az, hogy Isten nem maradt elérhetetlen távolságban az embertől, hanem Jézusban közénk jött, belépett emberi világunkba, és meg lehet tapasztalni közelségét. Csak nyitott, látó szem kell hozzá.

Antoine de Saint-Exupéry gyönyörű meséjében, *A kis hercegben* olvassuk:

„– Jobb lett volna, ha ugyanabban az időben jössz – mondta a róka. – Ha például délután négykor érkezel majd, én már háromkor elkezdek örülni... De ha csak úgy, akármikor jössz, sosem fogom tudni, hány órára öltöztessem díszbe a szívemet... Szükség van bizonyos szertartásokra is.

– Mi az, hogy szertartás? – kérdezte a kis herceg.

– Az is olyasvalami, amit alaposan elfelejtettek – mondta a róka. – Attól lesz egyik nap más, mint a másik, az egyik óra különböző a másiktól.”

Bizony, alaposan elfelejtettük a szertartásokat. De mert szertartások nélkül nem lehet ünnepelni, kitaláltunk magunknak új szertartásokat. Azonban az új szertartások csak az ünnep, az advent, a karácsony felszínét karcolják, öltöztetik színes csomagolásba, a lényegét nem érintik. Az advent lényege Jézus Krisztus eljövetele, a reá való várakozás. Reménység, amely átjárja lelkünket. Vágy, amely nem dolgokra, hanem egy szeretett személyre irányul.

Felgyorsultak körülöttünk az események. A társadalom változásai teszik próbára jövőképeinket. Munkahelyek szűnnek meg, adósságsapda

veszélyeztetési megélhetésünket, küzdünk a természet erőivel, árvízzel, földrengéssel, és közben erőnket meghaladó módon dolgozunk a megélhetésért. Egy mókuserék rabjai lettünk, amelyből nem lehet kiszállni. Az ünnep, az advent a mindennapi reménytelen küzdelem fölé emel. Belép életünkbe az Eljövendő, Jézus, és reményt ad, erőt ad, jövőt ad. Megtanít arra, hogyan kell szeretni, örülni, ünnepelni.

„Isten utáni vágyódásunk nemsokára beteljesedik, mert az eljövendő karácsony üzenete az, hogy Isten nem maradt elérhetetlen távolságban az embertől, hanem Jézusban közénk jött, belépett emberi világunkba, és meg lehet tapasztalni közelségét.”

Adventben nézzünk szembe önmagunkkal. Vegyük sorra nehézségeinket, hiányosságainkat, mulasztásainkat, fogalmazzuk meg vágyainkat. Legyen az adventi készülődés életünk számvetése, nevezzük néven azt a változást, amelyet szeretnénk, ha bekövetkezne. Amit adni szeretnénk embertársainknak és Istennek. Ajándékaink mellé tegyük oda a szívünket, új életünket is, hogy ne csupán fantáziátlan, halott ajándékokat, hanem másokat boldogító értéket is adjunk.

Hogyan ünnepelhetjük az adventet? Ha egyszer elhatározzuk, akkor már nem nehéz. Ha eddig nem jártunk, akkor legalább az adventi vasárnapokon menjünk el templomba, vegyünk részt az istentiszteleten. Az ige hallgatása, a közös éneklés, imádkozás utat nyit szívünkbe, hogy felkészüljünk Jézus jövetelére. Otthon esténként az evangélium olvasása, a fölötte való meditáció, a személyes imádság út Jézus felé. Az adventi koszorú gyertyáinak fénye, egy adventi CD elcsendesíti és Jézus felé irányítja zaklatott gondolatainkat. Régebben szokás volt az adventi böjt is.

A Szentírás üzenete az, hogy nemcsak a földön, hanem a mennyben is van advent. A tékozló fiú atyja várakozik rá. Megegy rajtunk a szíve, és ő maga siet elénk, atyai csókjával fogad, örömmel készíti. Advent Isten vágyakozásának ideje is. Ő alig várja, hogy kimondjuk: „Atyám, vétkeztem ellened, bocsáss meg, és fogadj vissza.” És karácsonykor megtörténik a találkozás, az Istenre vágyakozó, bűnbánó ember és az emberre vágyakozó, megbocsátó Isten találkozása.

Most, advent idején újra el kell mondanunk a jó hírt: ma is van szabadítás, ma is van Szabadító, ma is van megváltás, ma is él a Megváltó, aki a helyzetükből szabadulni vágyó embereket megszabadítja.

A szerző a Budavári Evangélikus Egyházközség lelkésze

Oratio œcumenica

Mennyei Atyánk! Jézus fogadására készülünk az adventi hetekben. Kérünk, készítsd elő szívünket, hogy méltóképpen fogadhassuk a világ világosságát, örvendező lélekkel várjuk a mi Üdvözítőnket, akinek fogadására így szólít fel a próféta: Készítsetek az Úrnak útját, egyengessétek az ösvényeit. Amikor most hozzád fohászodunk, kérünk, figyelj ránk, hogy imádságunkkal megnyissuk a szívünket, és helyet adjunk a mi Megváltónknak.

Mennyei Atyánk! Jézus Krisztus emberré lett, s ezzel olyan méltóságot adott az emberiségnek, amelyet teljeséggel megérteni sem tudunk. Kérünk, emlékeztess a békétleneket, a gyűlölködőket, a szeretetleneket, a háborút viselőket, másokat kiszákmányolókat, hogy áldozataikban legszentebb ajándékodat, az életet gyalázzák meg. Bocsáss meg nekünk, ha mi nem vettük komolyan Krisztus emberré lételeének csodáját, és voltunk szeretetlenek, gyűlölködők, közönyösek. Kérünk, segíts, hogy az adventi időben különösen is oda tudjunk figyelni a szükségét szenvedőkre, a magányosokra, az otthontalanokra. Kérünk, segítsd meg mindazokat, akiket az emberi közöny vigasztalanul hagy. Te légy minden elesett támogatója, minden magányos társa, te légy minden békétlen békesége.

Urunk, te az utad készítésére hívtad el az embert, és hívtál el bennünket is. Megvalljuk előtted, hogy a te utad készítése helyett saját útjainkat járjuk az élet felszínén. Engedjük, hogy az adventi idő valóságos mélysége elvesszen előlünk, s így csak fáradtan, kiégve érkezhünk el a karácsonyi ünnephez. Kérünk, láttasd meg mindannyiunkkal, hogy a készülődés valójában nekünk adott ajándékod, amelyben gazdagítani akarsz, és segíts, hogy ne zárjuk el magunkat gondoskodásod elől.

Könyörgünk gyülekezetünkért, egyházunkért, az egész kereszténységért. Az egyházra bíztad az útkészítés szolgálatát mind úgy, hogy maga is a megtérés útján jár, mind úgy, hogy hirdeti a megtérés és a bűnbocsánat evangéliumát ebben a világban. Kérünk, segíts, hogy az irántunk való bizalmadat ne játszuk el, hanem hitelesen éljük és szóljuk igédet.

Urunk, útra hívtál bennünket. Köszönjük, hogy az úton ajándékat találunk, s a végén a te békeségbe érkezünk. Áldd meg az úton járásunkat, áldd meg ide adventünket, készíts fel bennünket az ünnepre. Ámen.

**FIZESSEN
ELŐ
LAPUNKRA!**
EVANGÉLIKUSÉLET.HU

ADVENT 1. VASÁRNAPJA – HÓS 14,2–3.5–10

Adventi bölcsesség

Megérkezett a Megváltó a szent városba! Az oltár előtt felolvasandó lekción (Mt 21,1–9: Jézus bevonulása Jeruzsálembe) teljesen szinkronban van az igehirdetési alapigeként kijelölt kétrészes hóseási textussal.

Az adventi lila terítők bűnbánatra indító valósága összhangban van a 2–3. versek követelményével. Leckét kapunk a Kr. e. 750 körül élt prófétától a bűnbánat technikai részleteiből. Világos a felszólítás: „Térj meg... Istenedhez, az Úrhoz, mert bűnöd miatt buktál el!” Világos a bűnbánat praxisa is: könyörgés az összes bűnünk miatt, és ebben az esetben nem kellene szófukarnak lennünk.

Hitéletünk megújulása érdekében szükséges a teljes bűnfelismerés és az Isten színe előtti nagy gyónás. Urunkat kérjük a szabadításért. Azt az Urat, akinek egykor a betlehemi jászól volt a bölcsője, aki most Jeruzsálembe számárháton érkezik, majd halad tovább a gólgotai kereszt felé, a kölcsönkapott síron át a feltámadásig. Igazi adventünk akkor lesz, ha a világi cífrások modern, elvakító fényei ellenére is elfogadjuk és megfogadjuk a próféta szavát a megértés és bűnvalás ügyében.

A szószéken elhangzó szent ige második részében (5–10. v.) Isten szól! Nekünk – evangélikus templomainkban – ezt kell meghallanunk, megértenünk, megszívlelnünk, és azt, hogy Isten Krisztusban szól hozzánk. A versekben lássuk meg Isten gazdag ígéreteinek jelképrendszerét. Ezeknek a biztató képeknek (gyógyulás, harmat, virágzás, ékes lomb, gabona, szőlő, finom bor stb.) a szellemi értékét még jobban értjük és értékeljük,

ha csak nagy vonalakban is, de ismerjük azokat a gubancos történelmi, politikai körülményeket, amelyek között Hóseás élt és szólt.

Az eredeti választott nép társadalmának és tagjainak lelki, szellemi, erkölcsi állapota végzetesen leromlott. Elég az előző fejezetekbe felületesen beleolvasni: nem csoda, hogy Isten perrel a népével, mert eluralkodott közöttük a bálványimádás (termékenységi istenek), s a legvadabb erkölcsi kihágások szövik át az egész társadalmat. Tombol az erőszak (lopnak, gyilkolnak), s nem törődnek Isten tanításával, sőt nem is ismerik az Istent, és ebben a fertelemben elől járnak a papok, akiket az ige fájdalmas egyszerűséggel „emberekre leselkedő rablóbandának” nevez, akik a gyilkolástól sem riadnak vissza (6,7 kk).

Hóseás ezeket a fájdalmas felismeréseit a Salamon királysága után ketészakadt állam északi részében mondja, amelynek Izráel a neve, de a déli királysághoz (Júda) is kemény figyelmeztetéssel szól, bár kétségtelen, hogy ekkor a tragikus történelmi ítélet Izráelt (északi állam) sújtja a bűneik miatt. Az imperialista asszír nagyhatalom ugyanis lerohanja az állam északi részét, és bekövetkezik az első nagy kitelepítés. Megvan a szörnyű következménye az istenismeret rettenetes hiányának (5,4), a társadalmi és egyéni bűnöknek, a visszataszító gögnek (7,10).

Hóseás fájjalja (megbízója, Isten nevében is) azt a testvérháborút is, amelyet Izráel (észak) Júda (dél) ellen kezdett az öselenség. Damaszkusz támogatásával, mert Júda nem akart részt venni az asszírrelles önvédel-

mi szövetségben. Júda királya pedig éppen az asszíraktól kért segítséget Izráellel, a testvérrel szemben. A szörnyen véres történetnek az a vége, hogy Izráel (északi állam) asszír fennhatóság alá kerül, és kétszeres kitelepítés és asszír betelepítés történik. E hatalmas lakosságcserevel veszi kezdetét a samaritánusok története Júda megvetésének és ellenségeskedésének árnyékában.

E végzetesen szomorú történelmi háttér ismeretére csak azért van szükség, hogy egyrészt megértsük Isten haragját, amellyel a bűnös – azaz hűtlen, parázna, agresszív, gögös, tolvaj – egykori választott népe ellen fordul. Másrészt – és ez a döntő – ámulva ismerjük fel a mégis, a mindennek ellenére is, a csak azért is, a felfoghatatlan, az érthetetlen isteni szeretetet, sőt szerelmet, vagyis a végtelen irgalmasságot és kegyelmet népe iránt.

Hóseás furcsa házassága (parázna nő, Gómer a felesége) ezt a felfoghatatlan szerelmi egyoldalúságot illusztrálja. A 3. fejezetből azt olvassuk ki, hogy ez a parázna feleség felszarvazta férjét, ám az Úr parancsa az, hogy Hóseás fogadja vissza azt a feslett erkölcsű asszonyt, „aki más szeretője” volt, sőt fizessen érte nem kevés váltásdíjat (sok ezüstöt, árpát), és szeresse újra. Nincs a világon (feltehetően) az a bekapott férfi, aki képes lenne ilyen elképesztő szerelemre hűtlen asszonya iránt, hogy még fizessen is érte a gaz csábítóknak.

Am itt emeljük feljebb a tekintetünket, mert már nem emberi viszonyokról van szó, hanem a mindenható Isten elképesztően szent szerelméről a választottai iránt.

A VASÁRNAP IGÉJE

A Hóseás történelmi háttérrel ilusztrált bűnök halmaza a mi életünkben is jelen van, és számunkra is teljes egészében aktuális a prófétai felszólítás bűneink fel- és beismerésére, Isten színe előtti meggyónására. S ne lepődjünk meg, ha bűneinkkel átmenetileg magunkra haragítottuk Istent. Ezért most következnie kell egy nagyon fontos felismerésnek.

Isten velünk szembeni jogos haragját felülírja az ő páratlan kegyelme, irgalma, szeretete. Ezért küldte el egyszülött, szeretett Fiát, Jézus Krisztust, hogy legyen megmentőnk, megváltónk. Nemcsak visszafogad minket, hűtleneket, akik sokféle bálványimádás bűnébe estünk már, akik finom és durva bűnök tömege meggyónását hoztuk fel, akik megszállhatatlanul sokszor megbántottuk atyai szívét, amiért nem lenne meglepő isteni haragja, hanem – váratlan fordulattal – értünk, hűtlenekért rettenetes váltásdíjat fizet Krisztus gólgotai áldozata által. Ezért kezdi számárcsikón a Megváltó, és nem győzős hadseregek hadvezéréként tüzesen táncoló paripán, hogy ítéletet hajtson végre.

Mit tegyünk még? Tanuljuk meg szó szerint a 14,10. verset, a könyv utolsó versét, és engedjük a Léleknek, hogy ez hasson ránk, hogy igazi adventünk legyen! „Aki bölcs, belátja ezeket...” Adventi bölcsességet kérünk!

■ RIBÁR JÁNOS

Imádkozzunk! Urunk, szerelmes Istenünk, add meg nekünk a belátás bölcsességét! Ámen!

Tág ölelésű liturgikus sarok

Új sorozatunk elé

► **Néhány éve még újdonságnak hatott, hogy az *Evangélikus Élet* második oldalán az a része, egy-két éves szakaszokban váltakozva, hol *Liturgikus sarokként* (legutóbb *Régi-új liturgikus sarokként*), „működik”, hol pedig – mint az utóbbi két évben – *Cantate* címmel himnológiai sorozatnak ad helyet. Megint elérkezett a váltás ideje, s a következő hónapokban ismét a *Régi-új liturgikus sarok* címmel indul a rovat. Hűséges olvasóink azonban tudják, hogy tartalmukban ezek a sorozatok összefüggenek. Az istentisztelet, az énekítés, a mindennapok kegyessége összetartozik, elválaszthatatlanok egymástól.**

Gondolkodtunk azon is, hogy új rovatcímekkel állunk elő. Szóba került a „kegyességi sarok”, beszélünk „lelki-ségi sarokról”, előkerült a „lelki világ” szóhasználat is, vagy éppen a korábbi sorozatok egyik meghatározó kifejezése, a „más világ”. Mégis maradtunk a *Liturgikus sarok* jól bevált elnevezésnél, hiszen ezen a címen gazdag ismerethez és fontos lelki útvalókhoz juthattunk – az egyes szakaszokat összeszámolva több mint hét éven keresztül.

Ugyanakkor szeretnénk szélesre nyitni a témalehetőségek kapuját és a kegyességhez tartozó minden területet megszólaltatni. Erre talán a legalkalmasabbak azok a belső sorozatok lesznek, amelyek segítenek tagolni a közös tanulás folyamatát.

Istentisztelet, egyházi esztendő a kezdő témasor, hiszen ünnepekre készülünk. Ezután az imádságról szeretnénk szólni – ismeretanyaggal éppen úgy, mint személyes vallomásokkal, imádságmintákkal éppen úgy, mint egyfajta szemezgetéssel az egyháztörténet imádságirodalmából. Majd a lelki életünket is meghatározó emberi szerepekről ejte-

nénk szót, hogy azután húsvétot követően ismét az ünnepről beszéljünk. Közben természetesen, hogy be-ékelődik a sorozatokba néhány aktuálisan izgalmas ügy, amelyre reflektálni szeretnénk.

Miért fontos, hogy az *Evangélikus Élet* második oldalán ilyesmivel találkozzon az olvasó?

A keresztény ember tanítvány marad – életkorától függetlenül – utolsó szívdobbanásáig. Ezért jó, ha van segítség, aki, ha kell, elmond, ha kell, felidéz, ha pedig az kell, hát segít gyakorlatolni az ismeretanyagot. A hívő életgyakorlat olyan sokrétű, olyan nagy gazdagságot kínál, hogy az azal kapcsolatos ismereteket egy életen át tanulhatjuk, gyarapíthatjuk. Meg kell hát osztanunk a tapasztalatokat, meg kell ismernünk az előtűnt járt és mellettnél élő keresztények ilyen irányú tudását.

Meg is feledkezünk dolgokról, eseményekről, döntésekről – ez derült ki nemrég a lapunkban közölt egyik hozzászólásból. Emlékeztetünk is kell tehát egymást. El is kell mélyíteni mindazt, amit tudunk. Nem véletlen, hogy az emberi szer-

tartások ismétlésekből állnak. Ugyanígy az istentisztelet sok eleme ismétlődik, hogy szívünk-lelkünk legmélyére véssze be a leglényesebb igazságokat. A *Régi-új liturgikus sarok* ilyen tanítványi munkában akar segítségére lenni mindazoknak, akik készek együtt tanulni.

Fontos az is, hogy szélesebbre nyíljon a látószögünk. Ma már, a globális médiavilág korában nem úgy mondjuk, mint régen, hogy túl kell látnunk a saját fatornyos falunkon. Inkább így fogalmaznánk: túl kell látnunk megszokásaink, megcsontosodott tradícióink korlátain. Figyorsult világunkban azonban nincs időnk és energiánk arra, hogy érdemben, szemlélődve, elgondolkodva körülnézzünk a világ kereszténységének hitgyakorlatában, s ha meg is tesszük, akkor is inkább a közelethez, a látványos eseményekre, rendezvényekre koncentrálunk, mintsem az istentiszteleti színgazdagságra, a hitgyakorlás módszereire, a kegyességi és imádságos életre.

A *Régi-új liturgikus sarok* e helyzetben is segítségére akar lenni azoknak, akik tudják, hogy milyen mély kút az istentisztelet, s belőle mindig tiszta forrás fakad. Lehet, hogy más felekezetek kútja mellett elhaladva érdemes abból is egy pohár tiszta vizet inni, s ha hazatérünk a saját közösségünkbe, újra örülni tudunk a magunk kútjának.

Sokak fejében úgy él, hogy a különböző felekezetek istentiszteleti élete – nagy eltérésekkel – elválaszt. Más a kiindulópontjuk, más a megjelenésük, más a tartalmuk. Ez tény

RÉGI-ÚJ LITURGIKUS SAROK

és való. Mára már hosszúnak mondható lelkesítő, oktatói és kutatói tapasztalatot alapján azonban állítom, hogy a liturgia nem elválaszt, hanem összeköt. És nem csak úgy, hogy tanulhatunk egymás értékeiből, netán hibáiból, esetleg zsákutcáiból. Úgy is, hogy egymás hite által gazdagodunk, egymással az imádságban másfajta közösséget élünk meg.

Csak egyet kérek a kedves olvasóktól: ne legyen ez az ügy apropó a vitakozásra. Ezért is tartom szomorúnak, ha valaki hat év után „hozzászól a liturgiai vitához”. A liturgia nem a vita helye, hanem az Isten előtti alázat és térdhajtás helye. Az elcsendesedés és a megbékélés helye. A befogadás és az imádság helye.

Jelképes és elkötelező, hogy advent első vasárnapjával kezdődik a *Régi-új liturgikus sarok* új sorozata. Az istentisztelet lényege a várakozás, a készülődés, hiszen alkalomról alkalomra együtt lehetünk azzal, aki meghívott minket, aki beszélni akar velünk, aki asztalt terített övének, aki hazavár az örök istentiszteletbe. Ha ugyanis adventi várakozással, azaz Krisztus-várással éljük az életünket, akkor boldogan készülhetünk minden liturgiára, azaz vele való találkozásra, s minden istentiszteletben készülhetünk a nagy találkozásra, az örök istentiszteletre, ahol a vágyakozó várakozást felváltja a színről színre látás.

■ HAFENSCHER KÁROLY

Távirati stílusban

A **Pestszentlőrinci Evangélikus Egyházközségben** november 20-án országos óvodai továbbképzési napot tartottak egyházunk országos irodája nevelési és oktatási osztályának szervezésében. Az ország minden tájáról több mint százán érkeztek a rendezvényre.

Győri Gábor házigazda esperes kezdőáthitata után *Szabóné Mátrai Marianna*, az Evangélikus Hittudományi Egyetem Gyakorlati Intézetének vezetője *A bibliai történetek helye a kisgyermek nevelésében* címmel tartott előadást, majd gyakorlati feladatokat oldottak meg a résztvevők. Öt csoportban egy-egy lelkész segítségével öt témakör feloldozását készítették elő egy-egy történetet kiválasztva. Így került fókuszba a kenyér, a víz, az imádság, a félelem/bátorság és a csodák témaköre.

A program végeztével *Révész József*né, a nap szakmai programjának összeállítója összegezte a tapasztalatokat. A tervek szerint 2014. március 4-én Orosházán újra továbbképzési napon találkozhatnak az evangélikus óvodák pedagógusai.

A **Szentendrei Evangélikus Zenei Óvoda** udvarán közel száznyolcvan gyűlt össze november 20-án délután, hogy hálát adjanak a hatvankétfő forintból felújított és kibővített óvodaépületért. Szentendren harmadik éve működik az Evangélikus Zenei Óvoda. A megújult épület tárt kapukkal várja a három csoportba járó hetvenegy gyermeket és az intézmény tizenhárom dolgozóját.

Bence Imre, a Budai Egyházmegye esperese prédikációjában kiemelte, hogy amint az óvodás gyermekeknek van jelük, úgy minden keresztény embernek is van, ez pedig a Krisztus jele a keresztsgében. Az istentisztelet házigazdája a gyülekezet és az óvoda lelkésze, *Horváth-Hegy Olivér* volt.

Gyékényesen ünnepi istentisztelet keretében adták át a *Luther Márton* ábrázoló mellszobrot november 23-án, szombaton délelőtt. *Nagy János* fafaragó művész fából készült alko-

tása a templom mellett kapott helyet.

Az alkalmon *Szemerei János*, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését. Az élettelen anyagok is beszélnek – emelte ki Lk 19,40 alapján tartott prédikációjában a püspök –, ez a szobor is, amelynek különlegessége, hogy a reformátor fölfelé tekint. Így arra mutat rá, hova kell figyelni – fogalmazott az egyházkerület lelkészi vezetője. A liturgiában *Székely Zoltán* somogy-zalai esperes, helyi lelkész, valamint *Sikter János* porrogsgentkirályi lelkész működött közre.

A **surdi gyülekezet** kívül-belül megszépült templomáért adott hálát november 23-án, szombaton délután. *Szemerei János*, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke igehirdetésében 1Kir 8,30 alapján arról beszélt, hogy a templom lényegileg találkozóhely. Azonban nemcsak a különböző generációk, különböző szemléletű, nemzetiségű emberek találkozóhelye lehet, hanem az Istennel való találkozás helyszíne is. „Azért érkezhünk meg Isten közelségébe, mert Isten megtisztelti jelenlétével templomainkat, amikor az ige szól” – fogalmazott a püspök.

A templomot zsúfolásig megtöltötték az egyházközség tagjai, valamint az egyházmegye más gyülekezeteiből és a Szlovéniából érkezett vendégek. Énekekkel szolgált a liszói asszonykórus, a kaposvári evangélikus énekkar és a gyékényesi férfikör is.

Tornalján (Torna'a), az Ózdtól negyven kilométerre fekvő szlovákiai városban november 24-én ünnepelték az evangélikus templom felszentelésének nyolcvanadik évfordulóját. A település hét és fél ezer lakosának majd hatvan százaléka magyar, s ez az arány az evangélikus gyülekezetre is igaz.

A kételyelvű ünnepi istentiszteleten *Miló Klátik*, a Szlovákiai Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház egyetemes püspöke hirdette Isten ígését a százhusz fős gyülekezetnek. Az úrvacsorai liturgia kereté-

ben *dr. Lackner Pál*, a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) országos programkoordinátora szolgált.

Dr. Fabiny Tamás, az MEE külügyekért felelős püspöke az ünnepség alkalmából küldött levelében hangsúlyozta: „Reálisan látnunk kell azt, hogy az évtizedek során a település és a gyülekezet nemzetiségi összetétele megváltozott. A közös hit azonban változatlan kell, hogy maradjon! Bizonyos vagyok benne, hogy az erősebb és nagyobb közösség ma is képes befogadni a kisebbet. Köszönet érte mindnyájatoknak.”

A **Várpalotai Evangélikus Egyházközség** parókiája és gyülekezeti háza energetikai pályázat keretében újult meg. A kívül-belül felújított épületek új kazánokat, nyílászárókat és szigetelést kaptak, a tetőkön pedig napelemeket és napkollektorokat helyeztek el. A november 24-én, vasárnap délelőtt tartott hálaadó istentiszteleten *Szemerei János*, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hangsúlyozta, hogy az egyházban is szükség van az energia megújulására. A püspök Ézs 40,30–31 alapján tartott igehirdetésében így fogalmazott: „A napelemekhez hasonlóan mi is tekintünk az ég felé, hogy közösségünk és személyes életünk is erőt kaphasson!”

Tésén megszépült a közösségi helyként szolgáló parókia, valamint új sétány épült a közös (önkormányzati, katolikus és evangélikus) fenntartású temetőben. Ezért adtak hálát a gyülekezet tagjai a november 24-én, örök élet vasárnapján tartott ünnepi alkalmon. Az istentiszteleten *Szemerei János*, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését. A naini ifjú története (Lk 7,11–17) alapján a püspök arról beszélt, hogy nemcsak a temető felé vivő menet létezik, hanem van egy másik csoport, ahol maga a Mester megy elől, aki az élet üzenetét hozza. „A bűnöket és a halált legyőző Úrnak a kezébe kapaszkodhatunk, aki az életbe hív, a győzelmébe hív” – hangsúlyozta *Szemerei János*.

► *EvÉlet-infó*

Jubileumi rendezvény a milánói ediktumról

► *Folytatás az 1. oldalról*

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) székházában megtartott rendezvényen köszöntőt mondott *Hölvényi György* egyházügyi államtitkár, *dr. Erdő Péter* bíboros, esztergom–budapesti érsek, *dr. Huszár Pál*, a Magyarországi Református Egyház zsinatának világi elnöke, *Gáncs Péter* evangélikus elnök-püspök, valamint *dr. Babel Balázs* kalocsa–kecskeméti érsek.

Gáncs Péter beszédében rámutatott, hogy az egyház és az állam kapcsolatában nem a koegzisztencia a helyes irány, hanem a proegzisztencia, ami nyilván több, mint a békés egymás mellett élés. Utalt a fasiszták által megszállt Norvégia evangélikus egyházának 1942-ben történt bátor kiállítására s a náciakkal szembezálló, ezért mártírsorsra jutott *Dietrich Bonhoeffer* emlékezetes állásfoglalására. A német evangélikus lelkész *Luther* idézve hangsúlyozta: ha a kocsis részeg, el kell távolítani a vezető posztról. Az elnök-püspök aláhúzza: az állam és egyház szétválasztását elfogadva, de azt meghaladva kell munkálkodni.

Az előadók a témát teljes mélységében elemezték. Kitértek arra is, hogy az ediktum nemcsak szabad vallásgyakorlatot jelentett, mert az állam ezután kisebb-nagyobb mértékben mindig beavatkozott az egyház életébe. *Dr. Pásztori-Kupán István*, a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet docense az ediktum res-

títúciós intézkedéseiről érkezett. *Dr. Schanda Balázs* professzor, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE) Jog- és Államtudományi Karának prodékánja a vallásszabadság mai korlátairól, *dr. Török József*, a PPKE Hittudományi Karának tanácsvezető professzora a francia forradalom idején történt keresztényüldözésről, *dr. Kahler Frigyes* jogtörténész pedig a kommunista vallásüldözésről beszélt. *Dr. Tökécski László* történész, az Eötvös Loránd Tudományegyetem docense szerint a keresztények ma újra üldözöttek, állandó támadásoknak vannak kitéve.

Dr. Gonda László, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem docense megállapította, hogy a keresztényiség súlypontja mára a déli féltekére tevődött át. *Dr. Fischl Vilmos* evangélikus lelkész, a MEÖT főtitkára a milánói ediktum aktualitását hangsúlyozta előadásában.

A konferencián felolvasták *dr. Fabiny Tamás* *Mitosz és álom váltakozása* című írását. (Az evangélikus püspök betegsége miatt nem tudott jelen lenni a konferencián.) *Dr. Korányi András* *Kezdet és vég – a konstantini modell válsága a totális diktatúrában* címmel tartott előadást. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem professzora rámutatott: „Amikor a vallásszabadság ünnepeként idézzük fel az ezerhétszáz évvel ezelőtti fordulatot, arra is emlékeznünk kell, hogy időről időre milyen árat kellett ezért fizetnie a kereszténységnek.”

■ – BWGY –

A tanácskozáson tartott sajtóértekezleten Gáncs Péter evangélikus elnök-püspök az Evangélikus Élet hitoktatással kapcsolatos kérdésére válaszolt:

Van egy sajátos evangélikus probléma. A mi egyházi törvényünk szerint a háromszáznál több diákot oktató intézményben főállású iskolalelkésznek kell szolgálnia. Ez kettős életforma: az illető egyszerre pedagógus és lelkész. Ennek a finanszírozása még lehetetlen nyitott, itt tehát még szükség van egyeztetésekre. Részben egyházi forrásokból, részben a hitoktatói óradíjakból szeretnénk fedezni a költségeit. Számunkra is óriási missziós lehetőség a felépülő új rendszer, azzal a speciális tettel, ami a kicsiségünkben adódik. Nálunk sok esetben háromfős hitancsoportok vannak, de ez lehetőséget ad egyfajta minőségi lelki gondozásra és oktatásra. Megpróbálunk élni a lehetőséggel. Komoly kihívás, hogy szakképzett hitoktatókat képezzünk és állítsunk szolgálatba.

Mégis mindenki nyerhet...

Nem gyakran fordul elő, hogy az országos médiában a napi hírosszefoglaló olyan tudósítással kezdődik, amelyben kis egyházunkról van szó. Október 31-én, a reformáció ünnepén a rádió- és televíziócsatornák hírműsorai többségében első helyen számoltak be arról, hogy a kormány és egyházunk között fontos megállapodás született. Magyarország kormánya – elismerve egyházunk évszázadokon át végzett értéktartó szolgálatát – a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójára készülő közösségünknek kiemelt támogatást nyújt.

A hírcsatornákon átfolyó tömör és nem mindenben pontos beszámoló sok félreértést is generáltak. Magam is hallottam ilyeneket. Voltak például, akik a nagyvonalú támogatásból a saját közösségükre jutó részt számolgatták, mások azon gondolkodtak, hogy jut-e belőle például Luther-szoborra. Még az egyházi élet belső köreiből is volt, aki azt látogatta, hogy mennyit lehetne más fontos célokra átcsoportosítani.

A rövid válasz erre: semennyit. Nem azért, mert nincsenek más –

akár sürgetően fontos – megoldandó feladatok egyházunk gyülekezeteiben vagy intézményeiben, hanem azért, mert ezt a támogatást nem szabadon felhasználható összegként adja a kormány, hanem a győri Insula Lutheranus épületegyüttes, valamint a budapesti Evangélikus Országos Múzeum felújítására. A mostanában sokat használt idegen kifejezéssel projekt-támogatásnak kell ezt a juttatást nevezni.

Mégis azt mondom, hogy ezzel a szét és fel nem osztható támogatással egész egyházunk nyerhet!

Először is azért, mert összetartozunk, egy hajóban evezünk. A másik bibliai képpel: egy test vagyunk a Krisztusban. Ha épül az egyik tag, épül vele a másik is.

Másodszor azért, mert ezek a kiemelten közhasznú – egyházi és közéleti – szolgálatot betöltő intézmények az egész egyház számára még magasabb színvonalú szolgálatot biztosíthatnak.

Harmadrészt azért, mert ezeket az épületeket akkor is fel kellene újítani, ha nem kapnánk rá állami támogatást.

Ha nem lenne külső forrás, akkor a közös belső forrásainkból kellene rájuk költeni. Ez esetben évtizedekre felémésztették volna az egész egyházunk teljes felújítási keretét. Így mindenki előrébb lépett a támogatásokért sorban állók képeletbeli listáján!

Negyedszer azért, mert a megajándékozottság nemcsak a kapott ajándék feletti öröme indíthat, de az ajándékozás láncát is elindíthatja. Ezt az örömteli tapasztalatomat szeretném megosztani most a kedves olvasókkal.

A támogatási megállapodás aláírása után, amikor a győri gyülekezet képviselő-testületét hivatalosan tájékoztattuk az elnyert támogatásról, a közösség is hozott egy jelzésértékű döntést.

A győri konventépület felújítására korábban megszavazott és az országos egyháznál a győriek számára címkézett elkülönített 23,5 millió forintot a gyülekezet képviselő-testülete ellenszavazat és tartózkodás nélkül (!), egyhangú döntésével felajánlotta más egyházi célra. Tudomás szerint ez az összeg a budapesti

Sarepta szeretetotthonba épül be, ahol fogyatékos gyermekeket gondoznak.

Lehet erre azt mondani, hogy apró csepp ez a kapott támogatáshoz képest. Persze. Az életben azonban ez nem működik ilyen automatikusan. Aki részt vett már bármilyen adománygyűjtésben, az tudja, hogy többnyire nem azok adnak szívesen, akiknek több van... Az adakozás nem pénz, hanem szív kérdése. Az adakozás mindig arról szól, hogy az adakozó lemond valamiről, amit felhasználhatna ő is. Az adakozás a szeretet győzelme az önzés felett.

Itt, Győrben is vannak más templomok és épületek is. Sőt a mindennapokban működési nehézségek is vannak. A több mint négy és fél milliárdos építési támogatás ellenére a mindennapos működés továbbra is szűkös lesz, mert a beruházási támogatásból semmit nem lehet a működtetésre fordítani!

Mégis mindenki nyertes lehet, ha örülni tudunk az örülőkkel, sírni a sírókkal, ha a megajándékozottak tudnak mások megajándékozására gon-

ÉGTÁJOLÓ

dolni. Mindenki nyertes lehet, ha egyházként működünk, és Jézus szerint egymás felé szeretettel fordulunk.

A győriek nevében kérem, gondolatok ránk imádságban, hogy az előttünk lévő gigantikus munkát el tudjuk végezni, és a kiemelt beruházás a nagyobb közösség, egyházunk, városunk és hazánk épülését szolgálja!

*Szemerei János püspök
Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület*

S Z Í V E S E K

Egy szívdobbanás

A Haller utcai Gottsegen György Országos Kardiológiai Intézetben (GOKI) nagy a sürgés-forgás. Emeletről le, emeletre fel, a liftben csücsülő, fehér ruhás-klumpás nővér kedvesen kérdezi, a nyilvántartásba történő felvétele után melyik ambulanciára vagy osztályra tart a beteg. Alkalmanként azonban „lába kél a fejetlenségnek”. Sokan a folyosókon elhelyezett székeken ülnek sor(s)ukra várva, reményvesztetten, egyesek ironikusan meg is jegyzik, „ha ezt kibírjuk, akkor bármit”.

Merthogy annak, aki a GOKI-ba látogat, általában nem meghűléses panaszai vannak. A szívproblémák egy része terápiás módszerekkel is kezelhető – például a ritmuszavarok egyes fajtái –, de gyakran komolyabb beavatkozásra, például katéteres eljárásra vagy ritkább esetben akár szívműtetre is sor kerülhet.

A kongenitális, magyarul veleszületett szívbetegségek megjelenése az elmúlt tíz évben a felnőttkardiológia gyakorlatában új, jobbára még ismeretlen területnek tekinthető. Az egyik legrégebbi GUCH (*grown-up congenital heart disease*, magyarul: felnőttek veleszületett szívbetegsége) kórházi egység Londonban alakult *Jane Somerville* vezetésével. Idehaza pedig *dr. Temesvári András* próbálta meg ösztökélni betegeit arra, hogy tömörüljenek érdekvédő, tapasztalatcserélő, baráti civil egyesületbe.

A GOKI egyébként rendszeresen tart orvos-beteg találkozót, de ezek nem elégíthetik ki teljes mértékben a betegek többségének igényeit. Az egyesület alapítói egy egészségfejlesztő program keretében találkoztak. A bicikliket tekerve merült fel először az egyesület alapításának gondolata. A főorvos úr személyében valódi pártfogóra talált a kezdeményezés.

Széles Lászlóról – aki vezetéknevéhez híven mindig *széles* vigyorral és általában biciklivel közlekedik – senki nem gondolná első, de második pillantásra sem, hogy – őt idézve – kevés olyan szerve van, amellyel ne lenne valami probléma. Nyolc éve pacemakerrel él, epilepsiával és még jó néhány nyavalyával küzd. Elhallgatva határozott mondatait, elnézve lelkesen magyarázó gesztusait, egyértelmű, hogy az alattomosan, fizikai síkon támadó ördögnek nála esélye sincs.

Főleg így, hogy – talán valami fensőbb rendezés eredményeképp – *Fodor Viktor* pesthidegkúti evangélikus lelkésszel és még néhány tetterre kész, lelkes betegárral közösen magyarországi viszonylatban egészen újszerű dolgot gondoltak el, majd hoztak létre: a *Veleszületett SzívbetegEK Közhasznú Egyesületét* (Veszeke).

Az európai anyaszervezetnek megfelelő módon magyarországi tagja nem volt, noha még Albánia is kapcsolódott a *European Congenital Heart Disease Organisation* (ECHDO) munkájához. Most azonban a Veszeke születésével végre elindulhat a nyitás más országok „szíves” egyesületei felé is.

Hasonló, ám nem ennyire speciális és nem annyira a közösségépítést

és minőségi együttléte szem előtt tartó szervezetek alakultak már itthon is. A *Ritka és Veleszületett Rendellenességgel Élők Országos Szövetsége* (Rirosz) Magyarország legnagyobb betegszervezete. Minden évben nagyobb találkozót szervez, amelyen tavaly már a Veszeke is saját standdal képviseltette magát. Utóbbinak jó példával szolgálhat még a *Tüdőér Egylet*, amely a *pulmonalis hypertóniában* (megemelkedett tüdőverőér-nyomás) szenvedő betegeket igyekszik összekapcsolni, és egyre nagyobb nyilvánosságnak örvend.

A veleszületett szívbetegség azért is érzékeny terület, mert a ritkábbnál is ritkább betegségek számát. Ahogy az egyesület honlapja (*egyszívdobbanas.hu*) informál: „Az angol becslések szerint az élve születettek 1%-ának van veleszületett szívbetegsége. Számításaik szerint 100 ezer élve született közül évente több mint 200 igényel majd gondozást felnőttkorban. Nagy-Britannia 50 millió lakosát figyelembe véve ez évi 1600 új esetet jelent. 10 millió magyar lakosra számolva évi újabb 320 felnőtt vár gondozásra veleszületett szívbetegség miatt Magyarországon.”

Szükség volt már nagyon egy olyan szervezetre, ahol kifejezetten erről a betegségről lehet információt szerezni, eszmét cserélni és – nem utolsósorban – egymásnak lelki támogatást nyújtani. A társadalom – amely elsősorban a látszat szerint ítélt – általában el se hiszi, hogy ezeknek az embereknek bármi bajuk van. Hisz – az egyesület elnöke, *Széles Lászlót* idézve – „nincs rájuk írva”.

A kezdeményezés 2010 nyarán indult, mostanra már két nagyobb találkozót is a háta mögött tudhat a Veleszületett SzívbetegEK Közhasznú Egyesülete. Az egyesület első, családiasabb együttléte után a második, nagyobb szabású találkozónak idén október 19-én a Sarepta Budai Evangélikus Szeretetotthon temploma adott otthont.

Az alkalom „házigazdája”, *Fodor Viktor* lelkész kiemelte: az egyesület legfőbb célja, hogy benne derűsen küzdjenek egymásért a felek. Egy fogalmazott: a nevetés a lélek tüszentése. Lényeges, hogy ne pusztán formális legyen az orvos-beteg kapcsolat, és kulcsfontosságú a betegségről történő pontos felvilágosítás és tájékozódás.

Az októberi találkozón szakmai előadást tartott *dr. Temesvári András* professzor és asszisztense, *Takács Edit* GUCH-koordinátor, illetve a professzor tanítványa, a szívbetegcsaládalapításának kérdéseit kutató *Kőhalmi Dóra* doktorandusz, valamint a gyermek-szívtranszplantációs program koordinátora, *dr. Ablonczy László* neonatológus, gyermekkardiológus szakorvos, végül a hallgatóságot bőséges gyakorlati – a bürokrácia rémét némiképp oldó – tanáccsal ellátó *Szervete Viktória*, a GOKI szociális munkása. (Lapunk megjelenésével egy időben az egyesület újra az Ördögárok utcai Sareptában tart közgyűlést.)

„A kardiológiának van szíve”

Széles László, az egyesület elnöke

Testnevelésből mindig *felmentett* volt, de azért csinálta, amíg bírta. Kamazskorának meghatározó élménye volt a cserkészlet, őre csak évek múltán döbbsen rá arra, micsoda emberfeletti teljesítmény volt részéről fékezhetetlen ifjú természetük megzabolázása. Rendeztek is neki egy „Bocs, Laci!” partit...

Utoljára a beszélgetésünk előtti hétvégén volt kórházban – szívújéki fájdalommal lett rosszul. Két mentőt küldtek hozzá, orvost nem.

Széles László, az egyesület elnöke 1984-ben Dunaföldváron született – mint mondja, még ma is azon a vidéken érzi legotthonosabban magát. Gépészmérnöként végzett a Budapesti Műszaki Egyetemen, most pedig leginkább vasúti félrendszer fejlesztésén dolgozik munkahelyén – ahová nap mint nap tizenhat kilométert teker.

A fiatalember ezenkívül még egy különlegesnek mondható hobbinak hódol: már kilenc éve fúj – klarinét, szaxofonon játszik, lakodalmon, bálkon vagy ahová hívják a zenekart. E tevékenységnek köszönhetően oxigénértékei a legutóbbi vizsgálatok eredményei alapján jelentősen javultak...

Laci mesélt egy elképesztő történetet, mely igen jól illusztrálja a mai magyarországi testvériségérzés döbbenetes szintjét: HÉV-en utazott Csepelről a Boráros térre, amikor is a mellette álló összeesett, és rángatózni kezdett. Laci rögtön tudta, miről van szó – epilepsziás roham. Oldalára fektette a beteget, és igyekezett józanul gondolkodni a helyzet megoldásáról.

Az utasok körülötte azonban pánikba estek. Egyesek sipítoztak, vagy palcát törve felette azt állították, rézség, vagy a vészcsengőt akarták rángatni, gondolván, Csepel közepén – ahová jobbára csak egy repülőgép tudna behatolni – remek ötlet a járművet megállítani.

Laci végül könyörgőre fogta a dolgot, és sikerült elérnie, hogy a mentőket a Borárosra hívják, ahová a HÉV aztán gyorsan be is futott.

Előfordult vele olyan, hogy rosszul léte helyszínétől a lehető legtovábbi kórházba szállították, máskor félrekezeltek. Megegett az is, hogy a kijelölt kórházba ment vakbélműtetre, ahonnan átküldték egy másik kórházba, és – mivel mentőautó nem volt, a taxi nem jött – a műtetre szoruló a két lábán gyalogolt át.

De ez csak az alapellátásra igaz – hangsúlyozza Laci. A kardiológiai ellátásban mindig a maximumot kapta. Temesvári doktor úr és csapata nagyon jó színvonalon gondoskodik a betegeiről. „A kardiológiának van szíve” – fogalmaz szellemesen.

Egy reneszánsz lélek a máról és a holnapról

Vozáry Viktória egyesületi tag

Fél órát késik a találkozónkról. Aztán hamar kiderül, nála az óra másképp tipeg. Nem a mai izága ember tempójában él az egyébként egri *Vozáry Viktória*. És még csak nem is tudatos elhatározás ez részéről: belülről jön. Ahogy az orgonálás, rajzolás, portréfestés, prózairás (és újonnan a szobrászkodás) is.

Merthogy Viki mindegyik műfajban otthon van. Ám ennek a sokirányú érdeklődésnek sincs köze földi gyümölcsök aratási szándékához: Viki mindent szívből tesz. Mindenféle pátosz nélkül, a maga tempójában, a maga mércéje szerint. Pedig gyakorlatilag csak „fél” szíve van...

Hatéves korában volt az első komolyabb műtete – szívbillentyűcsere –, majd huszonkét évesen a második. Ez természetesen azt jelentette, hogy egy évre fel kellett függesztenie a tanulmányait.

Gyermekkori „szíves” emlékeiről kérdezem. Festőien próbálja meg érzékelteni a kötelező nyári szanatóriumok hangulatát: „Zord kőépítmény, sápadtsárga falú folyosók, számozott szobák, szigorú napi-rend...” Tizennyolc éves koráig – míg más gyerekek szünidőre mentek – minden nyáron három hetet a soproni szívszanatóriumban töltött.

Viki nem hisz a véletlenekben. Szerinte a „szívesek” mindegyike kapott a betegségéért cserébe valamilyen adó-

mányt, csak van olyan, aki még nem fedezte fel magában. Nehezebb periódusaiban azért néha felöltik benne, miért van az, hogy nem lehet igazán „hasznos társadalmilag”, értve ezen a fizikai munkavégzést.

Úgy érzi, valamilyen módon mindig kap választ a kérdéseire odafentről. Viki alkatilag ilyen: befelé forduló, meditatív, létfagató típus.

Mindig van kidolgozni való témája, de olykor egy év is eltelik, mire hozzáfér egy-egy komolyabb munkához – akkor meg aztán nem tudja félretenni. Kedvenc korszaka a reneszánsz. Hiszi, hogy a régi örökségének tanulmányozásával vet-

heti meg biztosan a lábát az új művészet.

Órákig elgyönyörködött nemrégiben például a Szépművészeti Múzeumban (még február 16-ig) megtekinthető *Caravaggiótól Canalettóig* című kiállítás képeiben. Családja is elkísérte, nekik kisebb előadásokat tartott a festők életéről és az esetkezelési, színkeverési technikákról, persze aztán nem bírták oly soká az időtlen időutazást, mint ő.

„A mostaniakkal ellentétben én azt hiszem, ráérek – vallotta meg. – Mindennek megvan a maga ideje. Abszolút elégedett vagyok az életemmel, főleg így, hogy most már helyreraktak, és működik a cucc” – mondja nevetve.

Talán a névrokonság teszi, hogy (*Vozáry*) *Viktória* és (*Fodor*) *Viktor* betegségükről beszélve is filozofikusabb hajlamról tesznek tanúbizonyságot, és mindketten a humor fontosságát hangsúlyozzák.

Amor kutyával

S Z Ö V E T S É G E

„Megtámadott egy T. rex!”

Zsadányi Andrea, az egyesület felügyelőbizottsági tagja

Cserfes, csupa élet fiatal lány, akinek három fiútestvére, két pedagógus szülője és igen jó beszélője van. Zsadányi Andrea huszonnégy éves, jelenleg az Óbudai Egyetem hallgatója, könnyűipari mérnöknek tanul. Nagyon szereti a kreatív tevékenységeket, a társaságot, a nyüzsgést és persze a gyermekkardiológia falán látható festményeket – amelyeket nagy élvezettel fel is sorol –: a macit, a krokodilt, a madárkákát, a felhőket, na meg a napocskát.

Andi egyértelműen a napos oldalt képviseli: ha nem kérdezik, nem beszél betegségről – de hiszen nem is érzi betegnek magát, csak kicsit fáradtabbnak, ha az egyetemhez vezető emelkedőn végre felér. Mikor pontos diagnózisáról kérdezem, ne-

vetve mondja, leletén nyolcféle bonyolult latin kifejezés szerepel, kedvemre válogathatok belőlük.

Andinak három nagy műtete volt:

az első hároméves korában, aztán tizenhárom és tizennégy évesen. Tizenhárom éves korában gyakorlatilag „elfelejték a szívét”, utána újra meg kellett tanulnia járni. Kék járókerete volt, merthogy az illik a szemé színéhez. Édesapja nagyban megkönnyítette a dolgát játékos feladatokkal: különböző méretű gyurma-golyókat gyúrt, hogy aztán sikerélményben lehessen része Andinak, amikor a sarkával egyre kisebbeket tudott összenyomni.

Nyolcadikos korában éremgyűjtő sportos testvérei teljesítményének elismerése mellett ő is érmet kapott kitűnő tanulmányi eredményéért – ez szintén a kreatív édesapa ötlete volt. Andit az ágyra állította, és ünnepélyesen kitüntette a csak er-

re az alkalomra készített emlék-éremmel!

De szorgos tankönyvbújjása mellett nem kerülte el a sportversenyeket ő sem! Mesélt például egy emlékezetes vízilabda-mérkőzésről, ahol az volt a taktikája, hogy az ellenfelekkel beszélgetni kezdett, így azok a lefoglalt játékos miatt emberhátrányba kerültek.

Hasonlóképp találékony volt Andi, mikor az úszóedzéseken csapattársai a fáradságtól gyakran belülő szájára tettek megjegyzéseket, például: „Rúzsosod a szádát?” Mire ő: „Igen, és képzeld, vízálló!” Ha pedig a műtétek maradó nyomaként a mellkasán látható nagyobb vágásról kérdezték, sokszor úgy felelt: „Megtámadott egy T. rex!”

Mindezek ellenére Andi úgy érzi,

sosem érte hátrányos megkülönböztetés betegsége miatt. Nagyon hálás szüleinek a sok játékoságba csomagolt, féltő szeretetért. Édesapja a mai napig is mindig elkíséri a kórházba, sőt most már az egyesületi találkozókra is. Minden év március 6-án a második nagy műtetre emlékezvén rendhagyó ünnepet ül a Zsadányi család. Andi szavaival: az újjászületését ünneplik.

Kedves történet, hogy a második randevún, bár már kezdett kifáradni, esze ágában sem volt partnerével közölni, hogy nem bírja a hosszú sétát meg a hideget. Aztán mégis erőt vett rajta a gyengeség. De hol érdekelte már a gyengeség oka a szerencsés fiatalembert, aki ilyen tüne-ményre lett?

Ritmusok és rigmusok

Serényi Péter egyesületi tag

Ki gondolná, hogy a fiatalon elhunyt sportolók – a sajtóban gyakran sajnós főképp szenzációt kavart – halála mögött sokszor veleszületett szívbetegség áll? Sokaknál csak később derítik ki, hogy beteg, mert például súlyosabbnak tűnő tünetet nem produkál.

Serényi Péter huszonnégy éves, pirospozsgás fiatalember. A „jó szín” nem a budapesti „jó levegőnek” köszönhető – bár szó sincs róla, Péter örömmel „pörög” a városban –, hanem hő- és véredényrendszerének túl- vagy alulműködése eredményezi a jelenséget. Esős napon találkozunk. Péter gyorsan le is szögezi: egy veleszületett szívbeteg legfőbb el- lensege az eső.

Másfél éves korában életmentő műtéten esett át, három és fél évesen hat

órán át tartó nagy korrekciós műtétet végeztek rajta. Nyolc-kilenc évesen kapott szívritmus-szabályozót, amelyet legutoljára idén – pedig talán jobb programja is akadt volna –, épp a születésnapján, július 18-án tettek helyre.

„De hisz a veleszületett szívbeteg felett mindig ott lebeg egy szív-műtét lehetősége” – fogalmaz Péter, mint-ha a világ legegértelműbb jelenségét magyarázná. Betegségének megnevezésére – több társához hasonlóan – inkább az állapot szót véli alkalmasnak. „Ezt dobta a gép” – mondja kezeit széttárva.

A szívritmus-szabályozó egy perc alatt hetven impulzust ad. Ez a kis szerkezet segít az Óbudai Egyetemen iparitermék- és formatervező mérnök szakra járó Péternek a mindennapok ritmusának tartásában. De néha egé-

szén ad hoc módon jelentkeznek fáradtság, melynek eredményeképp kisebb megszakításokkal akár három-négy napot is képes átaludni.

Péter a veleszületett szívbetegség egy igen érdekes aspektusát említi. Elmondása szerint a szívbeteg fiatal serdülő koruk óta a sokkal idősebb emberek életét élék. Ez vonatkozik egyrészt a koncentrált figyelem hosszára és persze a fizikai teljesítőképességre. Másrészt ha rossz idő közeleg, ők is fáj-lalják tagjaikat, nyugösebbé válnak. És sokszor fáznak, vagy ha hűvösebb külső térből hirtelen fűtött belső térbe lépnek, izzadni kezdenek.

Péter iskolásként sokszor álmodozott arról, hogy cserélne az egészséges osztálytársaival, ha csak egy kis időre is, hogy legalább valamennyire átérezzék, milyen is ebben a cipő-

ben járni. Ahogy a kajla kamaszokra általában, az empátia és tapintat Péter gimnáziumi közegére sem volt jel-

lemző. Valaki az iránt érdeklődött, tényleg műszíve van-e, sokan nem épp kedves rigmusokat gyártottak a szívritmus-szabályozó szóra. De hisz ott „mindenki mindenkit szívatott”, veszi el kissé történeteinek élet Péter.

A libikóka vagy mérleg elvét hangsúlyozza, mondván, lehetséges, hogy egy szívbeteg több dologban kevesebb, mint társai, de legalább ennyi dologban több is. Ezen a ponton a szellemi kvalitásokra utal, melyekre Széles László egyesületi elnök is felhívta a figyelmet. A veleszületett szívbetegek szociális, érzelmi-érzékszervi érzékenysége, tulajdonképpen gondolkodásuk minősége más – foglalja össze Péter, illusztrációként *A Legyek Ura* egyik szereplőjének, a sokat betegeskedő, ám a szigeten „a nagy fej” szerepét betöltő Rőfinek példáját hozva.

„Senki földjén”

Fodor Viktor evangélikus lelkész

Fodor Viktor 1998-ban került Pesthidegkútra, ahol ma is ellátja a lelkeszi szolgálatot. Előtte tíz éven át kórház-lelkészként dolgozott. Dr. Temesvári András főorvossal dr. Czibók Csilla kardiológus főorvos ismertette össze 2000 táján.

Olykor a szarkazmust sem mel- lőzve beszél állapotáról, azt mondja, kísérleti nyúltnak érzi magát. 2010-ben kapott egy olyan gyógyszer-t, amelyről határozottan jobban lett, és a terápia sikeressége azóta is tartósan bizonyul.

Komoly motivációt jelent Viktor számára a családja és a gyülekeze- te. Hiába vannak rosszabb napok – főleg ködös-nyálkás időben –, azért az óra minden reggel 6.30-kor csörög, aztán viszi iskolába *Kincsőt*, és dübörög a nap tovább...

Nem magáért küzd, bár vallja, a szenvedés az ember sajátja. Feladatának érzi, hogy valamiképpen megmutassa, így is lehet élni, és más is profitálhasson abból, ahogyan ő a betegségét viseli. „A legfontosabb kötelességek egyike az életben maradás és az ebből fakadó segítség mindenki életben maradásához bármilyen áron” – állítja.

Viktor érzékletesen „senki földjé-

nek” nevezi azt a vidéket, ahol a szív- betegséggel születettek létezni kény- szerülnek. Peremvidék ez, kietlen, ködös táj, ahol minden bizonytalan, és amelynek létezéséről az átlagember nem hajlandó tudomást venni. Meg- hasonlult állapot valamiképp, amit a

veleszületett szívbeteg megélnék: ugyanazok az elvárások velük szem- ben, mint egy teljesen egészséges polgárral szemben, pedig nekik a hétköznapi életben sokkal nagyobb erő- feszítéseket kell tenniük. Ahogy Vik-

tor kissé keserűen megfogalmazza: „Amíg a két lábán áll az ember, addig senki nem hiszi el, hogy beteg.”

Magyarországon a halálesetek több mint ötven százaléka szív- és érrend- szeri betegség következménye, ezért a veleszületett szívbetegséget is hajlamo- sak az emberek bizonyos életkor felett nagyvonalúan a „biztosan ke- veset mozog” kategóriába soroln.

Az egyesület célja tehát egy- részt ennek a magányos létérzés- nek az oldása, másrészt pedig annak hirdete, hogy igenis „túl lehet élni önmagunkat” (ahogy Viktor orvosai erre újra és újra rá- csodálkoznak). A veleszületett szívbeteg száma – feltehetőleg a sok stressz és a környezeti ha- tások következtében – egyre nő, de rohamos ütemben fejlődik az orvostudomány is. Egy beteg kis- gyerekből manapság már – ha Isten is úgy akarja, teszi hozzá a lel- kész – teljes értékű felnőtt válhat, komplex terápiákkal pedig a ta- pasztalatok szerint egészen jó életmi- nőséget el lehet érni.

A maga néha bizarr humorával Fodor Viktor a jelen pillanat szépségére esküszik. Nemcsak a Szentírást és *Heidegger* kedveli, hanem a jó sci-fi is.

Veleszületett Szívbetegek Közhasznú Egyesülete – Veszke

Az egyesület főbb céljai: a veleszületett szívbetegek összetartásának, össze- tartozásának erősítése, a betegek társadalmi életbe való beilleszkedésének elő- segítése, érdek-képviselési lehetőségeik folyamatos fejlesztése és támogatá- sa, párbeszéd kialakítása a betegek és a társadalom érintett szereplőivel.

Székhely: Gottsegen György Országos Kardiológiai Intézet
Email-cím: info@egyszivdobbanas.hu, guch.kongenitalis@gmail.com
Weblap: egyszivdobbanas.hu (az egyesület a Facebookon is megtalálható)

Az egyesület cégek és magánszemélyek támogatását is várja ezen a bank- számlaszámon: 11709095-20000473.

Aki megélt már valaha olyan határhelyzetet, amelyben földi létének bi- zonyossága meginogni látszott, aki a „senki földjének” érzületét is hordo- za, az már nem okvetetlenkedik folyton. Akihez közel került akár csak egy- szer is létének pereme, az van csak igazán az élet sűrűjében. Valami olyan mélységet tapasztalt meg, amely beépülve tagjaiba hozzáad mindennap- jaihoz. Valahogyan megemeli őt. Számára idő és tér már más megvilá- gításba került, vagy tán nem is létezik. Ami van, az a jelen a maga szer- telenségében, tökéletlenségében. Míg más hajszol, kapkod, ő tudja, ez az egyetlen, ami bizonyosan az övé, és neki egy dolga van: élni.

Szöveg és szerkesztés: KINYIK ANITA

Weöres Sándor új kötete. Nagy költőnk születésének századik évfordulója befejezésül mintha új lendületet kapott volna. A nagy ünnepeket az egyszerűbb emlékezések követték. Közülük is kiemelkedett a fehér bot nemzetközi napján tartott könyvbe-mutató: *Weöres* versei Braille-írással!

Az ezer példányban készült, különleges válogatás huszonhárom költeményt tartalmaz. Többek között *A tündér*, a *Galagonya*, az *Ars poetica*, a *Mi a jövő?* és az *Üdvösség* olvasható benne. Vakok és gyengén látók ismerkedhetnek a varázslatos költészettel, a magyar nyelv egyik legnagyobb mesterével. A fővárosi iskoláknak, könyvtáraknak, megyei egyesületeknek szétosztott különleges ajándék elkezdte hódító útját. Azzal a reménnyel, hogy minél több sebzett embertársunknak ad maradandó élményt és őszinte gazdagodást.

Kibédi Varga Áron. Az 1948-tól Hollandiában élő költő, irodalomtörténész naplóját olvasom. Az amszterdami református egyetem asszisztense, a francia irodalom tanára lett. A Mikos Kelemen Kör híres rendezvényeinek szervezője. Most olvasott jegyzeteit az elmúlt évben vetette papírra. Rövid írások, majd minden hétre jut valami érdekes esemény. Álomfejtés, halott barátok, éjszakai hőszerződés, az arab világ gondolatai...

Április 7-én ezt írta: „Imádkozni és számolni mindenki az anyanyelvén szokott. Most gondolok csak arra, hogy van még egy harmadik situáció, amikor magyarul mondom magamnak valamit: egy ostobaságot követtem el, hogy lehettem ilyen hülye, mondom mérgesen.”

Mobiltelefon. Azt hiszem, azért van ilyen nagy sikere, mert az emberek unatkoznak. Gyalog, villamoson, repülőn átsegíti őket a magányos órákon. Pedig mennyi minden más is van: az aranytól ragyogó táj, a szaladó fák, gyerekkarcok, barázdált homlokú öregek. Újságok, a hazugságok

mellett olykor szívszorító vallomások is találunk. És könyvek, évezredek üzenetével megrakottan. Nézem a fiatalokat a szegedi gyorsvonaton, a legtöbb indulás után álomba merül. Ott a kezükben a mobil, várva a fontos hívásokat: elhagytuk Zuglót; esik az eső Kecskeméten; Vírógogaram, öt perc késésünk van...

Hajléktalanok. Süt a nap, szakad a hó, esti szél csavarja a fákat, ott ülnek a téren, fekszenek a metrósarkokban. Várják, hogy valaki megszólítsa őket. Pár forintot odadobnak nekik, száradó kenyeret löknek a kezükbe.

Feltűnő, hogy a kéregetők nagyobb része férfi. Mellettük szatyorban keveske motyójuk, a többi ruha rajtuk, nehogy valaki ellopja tőlük. Mondják a szociológusok, a legtöbb elvált ember, a feleségnél maradt a lakás, így kerültek az utcára. Azt is megtapasztaltam, legjobban a jó szónak örülnek, néhány rájuk szánt percnél, amikor úgy érzik, ők is emberek, csak kihulltak valamiért az időből.

Közösségi ház. A kinti táblán olvasom: hastáncanfolyam indul. Férfiak részére is. Megdöbbenek egy pillanatra, én úgy tudtam, ezt csak nők csinálják, s ahogy a nevében is van, a hasukat és széles csípőjüket riszálják. Díszes, keleti pompában tündöklő ruhában járnak, jókedvvel és vidám csapatban. Mit keresnek ott, kérdezem magamtól. Soványan és keseregve? És az idősebb hölgyek, őket mi vonzza? A mozgás, a rejtejt erotiká? Amíg a buszra várnak, beszélgetnek egy órát a búcsúzó novemberben.

Adventista Teológiai Főiskola. Tudósítás a nagyon szép iskoláról, a modern előadóról, a zsúfolt könyvtár-

Jegyzetlapok

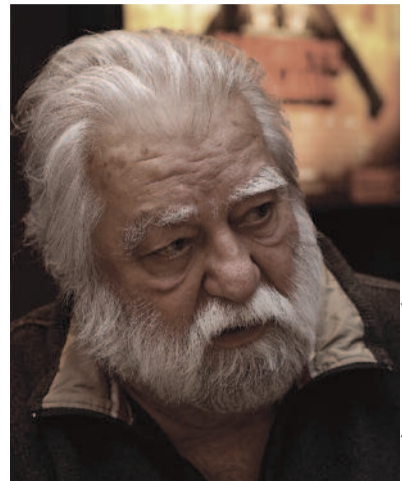
(Napló, 2013)

ról. Egy-egy órára is belátogatunk, tudós tanárok beszélnek, kíváncsi diákok hallgatják a bibliamagyarázatot. Épp itt vannak a levelezősök. Meglepve látom, hogy az utolsó sorban egy kismama jegyzetel, mellette a kisfia rajzol, az anyuka ölében is egy csöppség. Így figyelnek együtt, mit üzen nekik Jézus a késő délutánban.

Zarándokút. A 11. század közepéről olvasok. Egy késő őszi hónapról: Magyarországról Nápolyba igyekezett eljutni a kis csapat. Töprengok, mennyi idő alatt értek oda. Hányszor álltak meg, hol kaptak szállást? Volt útközben mosdóvíz és szappan? A történetírás a hétköznapi apróságokban nagyon hiányos. A királyt megmérgezték, a királynő eltűnt..., ismeretlen dombokban pihennek hírességek. Ezt tudjuk, én mégis azt hiszem, a névtelen emberek akkor is fontosak voltak, ahogyan ma. Rajtuk múlt minden. Dicsőség és méltatlan halál.

Pusztuló tárgyak. Nem szól régi táskarádióm, meg kellene javíttatnom anyám kétszáz éves imakönyvét, kicserélni ezt és azt. Aztán belém villan: vannak még mindenhez értő, jó meseteremberek? Türelmes férfiak, akik őrzik a veszendő dolgokat? Mindent gyűjtenek, semmit nem dobnak ki, hátha jó lesz valamire. Emlékszem gyerekkorom apró műhelyére a közelben, ahol *Paksi* bácsi dolgozott. Csak egy keskeny ösvény volt a közepén, apró szék és olajos asztal. Kopott szerzőszámok a zsúfolt falakon. Nem tudni, hogyan, de végül minden megjavult: nyikorgó bicikli, kismotor, tarka robogó, ritka szép betűivel az írógép, a Singer varrógép. Amíg várakozott a megrendelő, a bölcs férfi a fáradt életeken is foltozott és javított egy keveset.

Sára Sándor 80. Nézem az ünnepi fotót, búcsúzó délutáni fény ragyogja be fáradt arcát, ezüst tükörszakállát. Mellette egy régi, fakerekű fényképezőmasina, kedves ajándék, hogy mindennap figyelmeztesse mesterségére.

KOPPAN VIKTOR FELVÉTELE

Keveset idézik indulását: a 20. század egyik legszebb filmjének, a *Szindbádnak* ő volt az operatőre. Leggyakrabban *Kósa Ferenc* és *Csoóri Sándorral* dolgozott együtt. Képein a szenvedő ember, a fájdalommal hordozó magyar táj vall a történelmi megrázkódtatásokról. A hetvenes évek végén forgatott játékfilmje, az *Ítélet* az 1514-es parasztlázadás vezéréről, *Dózsa Györgyről* szól. Ez volt az első alkalom, és ez végig megmaradt, a gáncoskodó hatalommal való küzdelme. Amikor a *80 huszár* elkészült, két ellentétes vélemény ütközött. Az egyik az elismerésé: végre egy szívszorító film 1848-as forradalmunkról. A másik hang ennek ellenkezője: ismét egy ómódi, zokogató film történelmünkéből.

És akkor még nem említettem *Sára* dokumentumfilmjeit: a *Csonka-Bereg* drámai folyamatát, a *Pergőtűz* véráztatta kockáit. A második magyar hadsereg doni összeomlását. Sűrű füstben fuldoklik a nap, zuhognak a gránátok, lobogva égnek a há-

zak, a búzatáblák, a kisiklott vonatok, szétszakadt emberi testek mindenütt. Azután az ereszkedő sötétben belefagynak a hóba. A Sára Sándor filmvászna betöltő arc a fél évszázad alatt krisztusi tisztaságú lett. Íme, ezek vagyunk: magyarok, íme, velünk történt: Magyarországgal. Köszönet érte. Isten éltesse kerek születésnapján!

Őrjöngő tájfun. A föld történetének legerősebb vihára söpört végig a Fülöp-szigeteken. A Haiyan névre keresztelt tájfun háromszáz kilométeresenél nagyobb sebességgel csapott le az országra. Így szólt a kopogó üzenet, a bemondók közönyös híradása. Én magam is hetekig így néztem a szívszorító képeket, a földcsuszamlások felvételeit, a szélörvényeket, ahogy kisvárosokat, falvakat tapostak össze.

Négy millióan maradtak fedél nélkül, tízezer ember meghalt. Most olvasom a CNN tudósítását, hogy a délkeletre fekvő Samar tartományt szinte letarolta a pengeéles szél. Csupa törmelék minden. Egy jaggató asszony zokogja: „Nagyvilág, nézz ránk! Drága embertársak, segítsetek!”

Könyvek közt nézem a legfrissebb francia riportot: sovány, reszkető férfi, a feleségére rászakadt a tető, ahogy mentette hét gyermekét! Az ikrek három hónaposak, félig árvák az elárvult országban. Talán ők fogják befejezni a véget nem érő újjáépítést.

Az újrakezdés reménye. Tele a világ nem gyógyuló sebekkel, mégis naponta látom az új és új nekibuzdulást. Ahogyan Jézus is tette, hiszen úgy halt meg, hogy hitte, de nem tudhatta igazán feltámadását. A hívó embereket a remény és az újrakezdés élte. A fölismerés, hogy mennyi felesleges dolgot tettünk életünkben, mennyi értéktelen kacatot halmoztunk fel. Azután észrevétlenül ráeszmélünk: Isten mindent elrendezett. Az új nap új lehetőséget ígér, semmi nem veszett el végleg. Lehet tenni és teremteni – együtt és fáradhatatlanul. ■ FENYVESI FÉLIX LAJOS

Béla már civilben ücsörgött az orvosi szobában, csak a püspöki süveg billegett még a fején. Miután a sok izgalom után lenyelte a kupica italt, elismerően lihegett csak úgy, Mikulás módra.

– Azannya! Ez aztán az életvíz! – dicsérte meg az üveget, de csak suttogva, mert a pálinka tényleg erős volt.

Levett egy süteményt a tálcaáról, mert egész nap nem evett. De csak a két sziklaszivű ellenőr miatt, akik néhány órával azelőtt leszállították a HÉV-ről, mert nem volt jegye és igazolványa sem. Hiába mondta, hogy engedjék, mert ma még egy kórház várja az ajándékot.

Mielőtt egyikük rendőrt hívott volna, egy középkorú hölgy lépett hozzájuk a csődületből.

– Nem látják a fehér szakállán, hogy túl van a hatvanötön?

És a további vita helyett kifizette Béla helyett a nyolcezer forintot.

– Majd megadja, ha tudja, Mikulás bácsi, ezen a címen – és mosolyogva egy névjegyet nyomott Béla kezébe.

Aztán intett, és még idejében belépett a csukódó ajtók közt, s már lódult is vele a szerelvény. Béla csak bambán nézett a kedves tünemény után, miközben lassan továbbálltak a ráérők.

Végre aztán csak beérkezett a kórházba. Megörült, mert az ügyeletes orvosban Hoffmann Zolira, hajdani iskolatársára ismert. Az évek során elvesztették egymást szem elől. Ő Pesten maradt tanítani, barátját meg a tóköli kórházba helyezték. Nem gondol-

ta, hogy évek múlva őt mint Mikulást kalauzolja majd a születészen.

Ott jelenleg csak két kismama volt; a babákat későbbre várták. Az elsőt úgy éjfél tájra, de mivel a gyermekyi Eszternél komplikált szülés volt várható, idehozták már idő előtt.

Béla Eszter ágyára tette az utolsó-nak maradt apró csokikollégát, s ezzel mint Mikulásnak véget is ért a munkája. A fiatalasszony könnyes szemmel köszönte; ritkán kaphatott ajándékot.

Béla megsajnálta szegényt, mert a baba – ha megmarad – már a startnál hátrányos helyzetből indul. Esztert nemcsak a sors, hanem az izákos élettársa is megtiporta. Még rugdalta is néha, amíg élt...

Béla egy időre magára maradt a szobában, mert Zolit vizitre hívta az asszisztenső.

– Addig is szolgálj ki magad! – mondta, s viccesen a nővér fenekére vert, mikor utánalépett a folyosóra.

Béla nem sietett az evéssel. Van idő jövő adventig. Közben a szerencsétlen lányanyára gondolt, s észre sem vette, hogy a várakozásban üres lett a tálca.

Az asztal lábánál, a zsákban az ajándékok helyett már csak a piros palást szunyókált a fehér szakállal, na meg a süveg, miután levette a fejéről. Azok ráérnek, csak hétfőn kell leadni őket a munkaügyi hivatalban.

Ha szerencséje van, tán kiközvetítik még húsvét előtt egy tojásfestő céghez – ábrándozott. Vagy mond-

juk, a Várban is szívesen ugrálna mint húsvéti nyuszi. Jönne a borralvaló a turistáktól. Pláne ha németül is magyarázná a locsolási szokásokat. Hogy angolul csak makog, azt se vennék rossz néven egy nyúltól.

– Tölthetek még, Bélám? – riasztotta fel Zoli az ábrándjaiból, mikor belépett.

Béla meghatódott, mert a barátja választ sem várva már nyomta is a kezébe a kupicát. Nem csoda – örült a találkozásnak. Reggel mondta a százasod, hogy engedéllyel jön majd egy Mikulás a kismamákhöz is, de hogy éppen az iskolatársa lesz az, övig érő fehér szakállal, azt álmalban sem gondolta.

Béla kérdően nézett Zoli poharára, mikor koccintottak.

– Már ihatok, megjött a váltás. Na, Isten, Isten!

Később egy kávéházban beszélgettek, mert a kórház nem a legjobb hely az ilyesmire. Sorra kerültek az elmúlt évek eseményei, az aznapi HÉV-kalándig bezárólag. Erre mindenki odanézett, úgy nevettek; elképzelték, ahogy a peronon a komor rendőr jegyzi a Mikulás adatait. Kész röhej! Még jó, hogy a hölgy kifizette a büntetést.

Béla később kiment a mosdóba. „Gyakran egy pillanat dönt az emberi sorsról” – gondolta Zoli, ahogy a barátja után nézett. Arról már tudott, hogy Béla beleroppant, mikor

Mikulás a születészen

volna az autóbába, Zoli gratulált Bélának.

– Te, nagyon jó benyomást tettél a hölgyre. Mint orvos mondok neked, beléd esett.

Persze ez erős túlzás volt a doki-tól; legfeljebb megérezte a kölcsönös szimpátiát a két ember között.

– Te meg be vagy rúgva! – ordította Béla örömeiben a távolodó autó után.

De igazat adott a barátjának. Igen, ő is érezte, hogy elbűvölte Évát. Hiszen megengedte, hogy máskor is tisztelget tegye nála. Besegíthet a könyvesboltban a karácsonyi rumliban. Máris, mint egy szerelmes kamasz, faggatta a jövőt.

Akárhogy történt is, tény, hogy pár nap múlva Béla már kiszolgált a könyvesboltban, s néha beültek Évával egy presszóba.

A koncertre persze Zoli is eljött. Utána hármásban ebédeltek, s örültek az ajándék együttlétnek.

– Igaz is, a véletlen – filozofált Zoli.

– Mért pont akkor jön az ellenőr, mikor a Mikulás utazik jegy nélkül? S mért pont akkor csattan a pofon Eszter arcán, mikor éppen kenyeret szel?

– Erről jut eszembe! Eszternek megszületett a babája. Mindketten jól vannak. A mama különösen, mert harmadolták a börtönidejét.

De Béla nem kérdezett vissza, inkább Éva kezét simogatta az asztal alatt.

■ KISSLAKI LÁSZLÓ

Adventi könyvvásár

▶ A Luther Kiadó adventi könyvvásárának keretében *december 2. és december 23. között 10–50%-os kedvezménnyel* árusítjuk kiadványainkat. A kedvezményeket igénybe vehetik kedves olvasóink *könyvesboltunkban* (Budapest VIII. kerület, Üllői út 24. – nyitva tartás: hétfőtől péntekig 9 és 18 óra, szombaton 9 és 13 óra között), *elektronikus könyvesboltunkban* (<http://bolt.lutheran.hu>), illetve *levélben, faxon és e-mailben elküldött megrendelés esetén is* (cím: Luther Kiadó, 1085 Budapest, Üllői út 24.; fax: 1/486-1229; e-mail: kiado@lutheran.hu). A kedvezmény a december 23-ig címünkre beérkezett megrendelésekre érvényes.

Újdonságok

Útmutató 2014

■ 136 oldal – olvasmányokkal 208 oldal,
119 × 163 mm, kartonált
400 Ft, illetve 600 Ft

Evangélikus naptár 2014

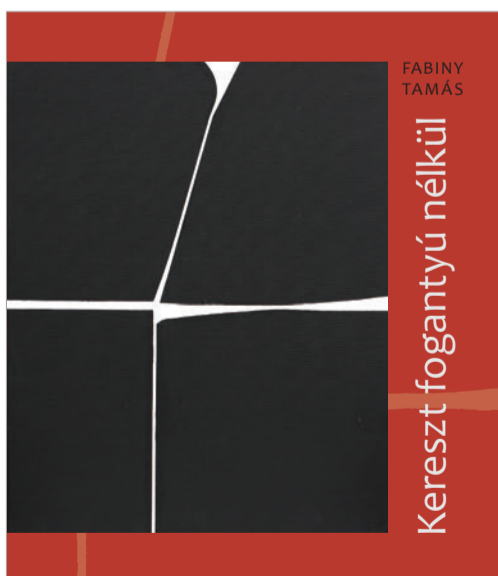

A reformáció kezdetének 500. évfordulójára készülve meghirdetett tematikus évek sorában a 2014. évben a reformáció és a kultúra kapcsolatát kutathatjuk. Naptárunk tanulmányai ehhez nyújthatnak segítséget.

■ 256 oldal, 140 × 195 mm, kartonált
820 Ft

Fabiny Tamás:

Kereszt fogantyú nélkül

„Az embernek és hitének beméréséhez hol hétköznapi, hol ünnepi apropó adódik. A tavaszi lomtalanság során kidobott feszület különös sorsában egy húsvéti gondolat rejtőzik. Louis Armstrong híres slágerének mondatában – »Look up sometimes« – a jézusi ige fedezhető fel. Bármily meghökkentőnek tűnik, de a 2010-es választások előtti kampánycsend mellé is elfér a bibliai párhuzam, hiszen a prédikátor szerint ideje van a beszédnek, és ideje van a hallgatásnak. Fabiny Tamás lelki útvaltervezője képes az adóbevallás közelgő határidejét, az Európai Unió soros elnökségét, a fagyhalálról

készült statisztikát, a Duna vízszintjének évszázados rekordját és az európai focibajnokság friss eredményeit kiindulópontként kezelni. Időnként zavarba hoz az a természetesség, az a bölcsesség, amellyel egy-egy életsorsot egy bibliai sor mellé helyez, legyen az a Luther Otthon egykori lakója, később az 1956-os Nagy Imre-kormány honvédelmi minisztere, Maléter Pál, a gyilkosság áldozataként elveszített Andorka Eszter evangélikus lelkész vagy a kétszáz méteres mellúszásban világszcuccsal olimpiai aranyat nyert Gyurta Dániel.” (Jónás István)

A kötet CD-melléklettel jelenik meg, amelyen Dresch Mihály Liszt Ferenc-díjas dzsesszzenész hangszeres improvizációi kísérik az egyes szövegeket.

■ 192 oldal, 140 × 160 mm, keménytáblás
1890 Ft helyett 1701 Ft

Kertész Eszter: Szalma és glória

A szerző kis kötete 17 verset tartalmaz. A versek egyrészt reflektálnak a karácsonyi történetre, másrészt általuk az olvasó belehelyezkedik a jászol körül közel állók (a betlehemek szokásos alakjai) és – időben – távolabbiak szerepébe. Személyes hangon szólal meg például Mária, az angyal, a pásztorok, sőt a bárányok is. Külön érdekesség, hogy a négy evangélista saját, az evangéliumok szövegében tetten érhető nézőpontja is megjelenik. Ez a – színpadi vagy átvitt értelemben is érthető – misztériumot megjelenítő, ugyanakkor lírai hangon megszólaló versfüzér egyaránt alkalmas egyéni meditációra, templomi előadásra és hittanórai feldolgozásra.

■ 40 oldal, 135 × 157 mm, kartonált
980 Ft helyett 882 Ft

Füller Tímea: Tócsatükörben

Mesék, tárcák, novellák

„Füller Tímea örömtől üzenő világában, ahol egy légy is angyallá tud változni, ahol egy fél iskola köti meg a karácsonyi ajándékot, a hétköznapi teli vannak csodás dolgokkal, észrevétlen, apró lényekkel, meglepetésajándékokkal. Hol le kell hajolni a fű közé, máskor csak bele kell nézni valakinek a szemébe, hogy a csodás dolgok megtörténjenek.

Olyanok az írásai, amilyen az írójuk. Vele nem lehet lekésni a tengelici vonatot, vele közösködve nem lehet csalódnai, mellette nem marad rosszkedvű senki. Valami gyermeki derű él benne. Amivel nem sokan dicsekedhetünk: a felnőtt Füller Timiben megmaradt a születésekor kapott feltétel nélküli bizalom a Világ és az Emberek iránt.

Ezért küldi elé idejében a tengelici vonatot az Égi Forgalmista, hogy szaladva is, de elérje. Füller Timi ezt nem használja ki, nem él vele vissza, egyszerűen azért, mert nem is gondol arra, hogy valami nem fog sikerülni. Így fogalmaz kicsiknek és nagyoknak: Legyetek derűsek! És teszi a dolgát boldog örömben – mint a gyerekek.” (Schäffer Erzsébet)

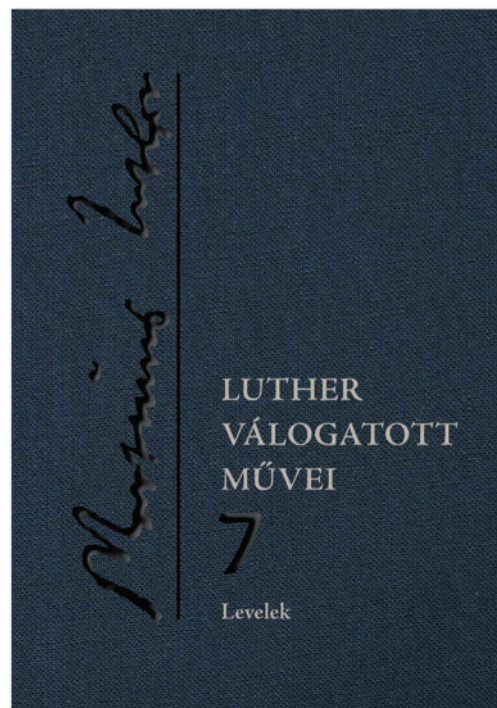
■ 224 oldal, 120 × 182 mm, keménytáblás
1790 Ft helyett 1611 Ft

Csepregi Zoltán (szerk.):

Luther válogatott művei 7.

Levelek

A válogatás azzal a céllal született, hogy egyszerre mutassa be a reformátorra és mozgatóit, a teológiai munka műhelyét és a mindennapok tennivalóit, a külső harcokat és a lelkiismereti küzdelmeket – történeti eseményeket dokumentálva és manák szóló üzeneteket hordozva. Ez a válogatás bizonyos értelemben az egész sorozat rövid foglatát is

adja, azét a sorozatét, amely külön-külön kötetekben mutatja be a reformátort, a prédikátort, a professzort, a bibliafordítót, a vigasztalót, a beszélgetőt – Luther leveleiben azonban az egyházpolitika vegyül a személyes lelkigon-

dozással, tudományos problémák váltakoznak a napi megélhetés égető kérdéseivel. A hangneme hol tréfás, hol kétségbeesett, hol indulatos, hol higgadtan komoly. Ha valaki tehát idő hiányában egyetlen kötetben az egész Lutherre kíváncsi – életrajzra, életműre, szórakoztató történetekre egyben –, az bátran fordulhat a levelek gyűjteményéhez.

■ 776 oldal, 170 × 240 mm, vászonkötés
4990 Ft helyett 4491 Ft

Bögre Zsuzsa – Kamarás István (szerk.):

Vallásszociológia

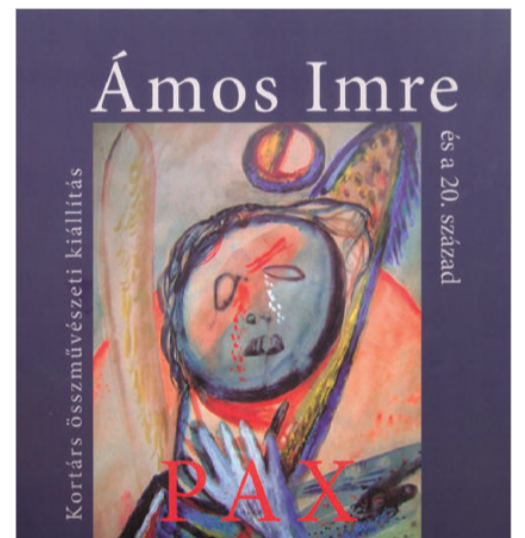
A *Vallásszociológia* című tankönyv több mint másfél száz forrásra támaszkodik. 130 kérdés és feladat segíti a tanulókat és a tanárokat. A tankönyv különös hangsúlyt fektet a hazai vallási helyzet bemutatására.

■ 228 oldal, 148 × 160 mm, kartonált
1890 Ft helyett 1701 Ft

Galambos Ádám (szerk.):

Ámos Imre és a 20. század

Kortárs ösztönművészeti kiállítás

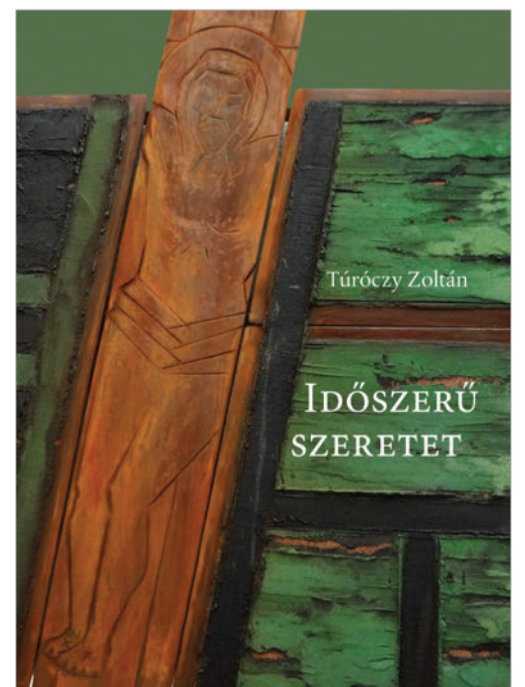

Ámos Imre életén és művészetén keresztül szembesülhetünk a holokauszt esztelenységével, a szolidaritás hiányával, az ember embertelenségével. A „magyar Chagall” és még százazrek kegyetlen meggyilkolása azonban nemcsak saját korának, hanem jelenünknek is üzen. „Hol van a te testvéred?” Alapvetően ezt a kérdést kutatják és keresik a feldolgozás lehetőségének reményében, a testvériség jegyében a kötet alkotói.

■ 176 oldal, 240 × 240 mm, keménytáblás
DVD melléklettel
4990 Ft helyett 4491 Ft

Túróczy Zoltán: **Időszerű szeretet**
Igehirdetések az 1953/54-es egyházi esztendő epistolai sorozata alapján

■ 368 oldal, 145 × 200 mm, keménytáblás
1900 Ft helyett 1710 Ft

Kiemelt ajánlatunk

Buday-Malik Adrienn (szerk.):

Ízlelő – (egy)háztáji ízeink

Rendhagyó szakácskönyv
nem csak evangélikusoknak

RENDAHGYÓ SZAKÁCSKÖNYV NEM CSAK EVANGÉLIKUSOKNAK

Az *Ízlelő* nem csak egy szakácskönyv a sok közül. Hagyományörző, ugyanakkor modern, polgári és egyben népi, de mindenekelőtt helyi és minőségi ételek készülnek abban a konyhában, ahol előkerülnek ezek a receptek. Az ételeket egy-egy közösség hagyományai, történetei, ünnepei is gazdagítják a könyv lapjain – így értékörző olvasmányként sem utolsó.

■ 148 oldal, 200 × 225 mm, keménytáblás
2580 Ft helyett 2322 Ft

Galambos Ádám (szerk.):

„Elvégeztetett”

Felekezeti tárlatvezetések Munkácsy Mihály
Krisztus-trilógiája előtt

A kötet szerzői: Beer Miklós katolikus püspök, Fabiny Tamás evangélikus püspök, Gáncs Péter evangélikus püspök, Jelenits István piarista szerzetes, Kocsis Fülöp görögkatolikus püspök, Szabó István református püspök, Ternyák Csaba katolikus érsek és Zászkaliczky Zsuzsanna művészettörténész.

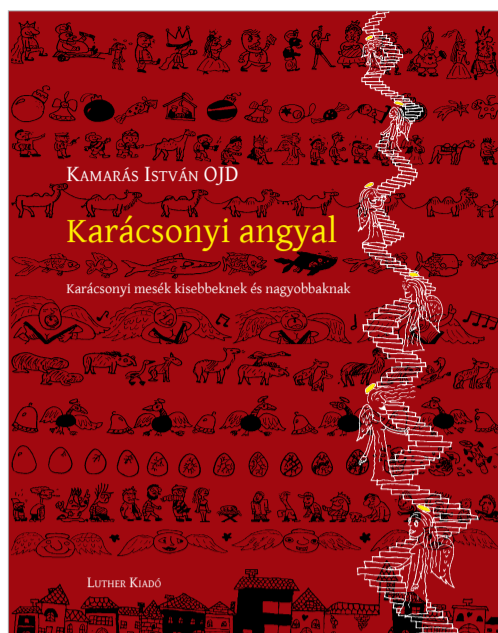
■ 160 oldal, 200 × 225 mm, keménytáblás
3200 Ft helyett 2880 Ft

Kamarás István:

Karácsonyi angyal

Karácsonyi mesék kisebbeknek
és nagyobbaknak

Kamarás István a karácsonyi történet motívumait és központi üzenetét helyezi bizarr módon mai körülmények közé. Ezért aztán a megszokott angyalok, pásztorok és királyok mellett felbukkan pingvin, apáca, sőt még kacsacsőrű emlős, pelikán, tapír, vakegér, hárompúpú teve, lantmadár, buszsofőr, agysebész és emelődaru is. S ha ez nem volna elég, akkor megismerkedhetünk a három zsákos emberrel, a kacsával, a csizmás kandúrral, a kisharanggal és személyesen a böhöm nagy pézsmatulokkal is. Közben pedig a budapesti hajléktalanok Szűz Mária szerepére Janics Natását kéri fel, és amikor az olimpiai bajnok kajakos ezt elfogadja, akkor ők zúgó „Hajrá, magyarok!”-ban törnek ki. A barlangistálló mellett pedig hősikpásan ott toporog Schweitzer József nyugalmazott országos főrabbi, aki ugyan József szerepét nem fogadta el, de annál boldogabban jeleníti meg az agg Simeont...

Ha figyelmesen nézzük ezt a tódításában is mélyen őszinte könyvet, akkor az egyik rajzon a szerző arcát is felismerhetjük. Nem a nemzetközileg jegyzett vallásszociológusét, hanem az atyai jó barátét, a testvérét, aki büszkén vállalja az OJD címet: ő az *Ordo Jocularum Dei*, vagyis az Isten Bohócainak Rendje tagja.

■ 96 oldal, 130 × 170 mm, keménytáblás
1690 Ft helyett 1521 Ft

Varga Gyöngyi: Áldáskönyv

(6. kiadás)

■ 196 oldal, 180 × 130 mm, keménytáblás
1890 Ft helyett 1701 Ft

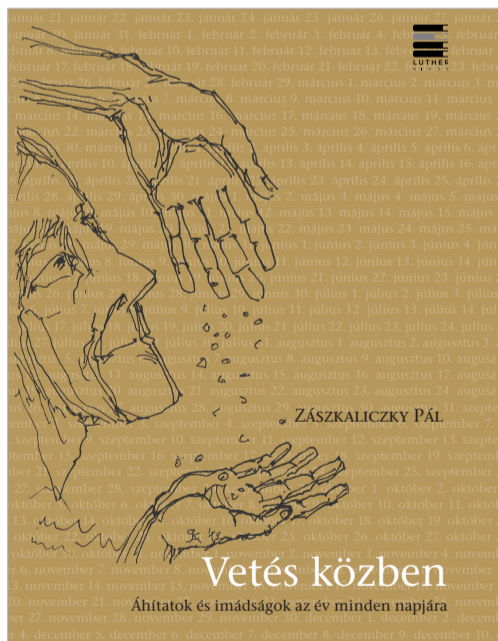
Varga Gyöngyi: Remény s ég

(2. kiadás)

■ 176 oldal, 180 × 130 mm, keménytáblás
1890 Ft helyett 1701 Ft

Zászkaliczky Pál: Vetés közben

Áhítatok és imádságok az év minden napjára

■ 416 oldal, 170 × 220 mm, keménytáblás
3600 Ft helyett 3240 Ft

Reményik Sándor összes verse I–II.

(4. kiadás)

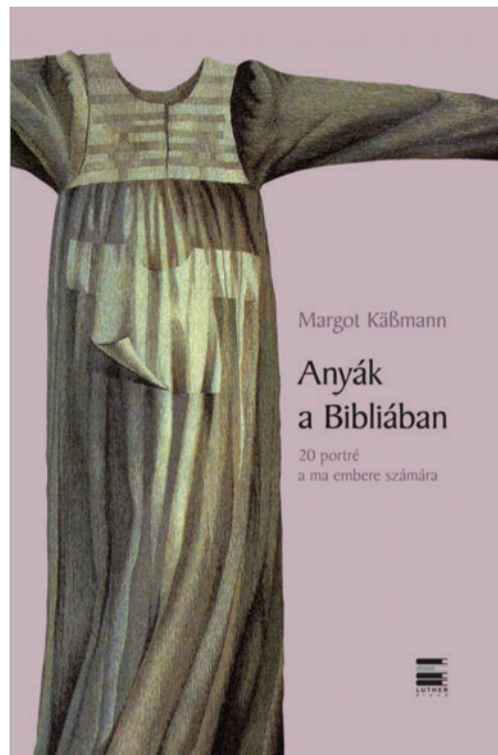
■ I. kötet: 678 oldal, II. kötet: 512 oldal,
138 × 203 mm, vászonkötés
4600 Ft helyett 4140 Ft

Margot Káßmann:

Anyák a Bibliában

Az anyaság csodálatos – ám ami azt illeti, nehéz is tud lenni. És az anyává válás már régen sem volt magától értetődő. A Bibliában talá-

lunk gyermektelen asszonyokat, akik gyermekre vágnak, és olyan anyákat is, akiknek korántsem volt könnyű dolguk – olyanokat, mint a szívtelen anya, az idősen gyermeket szülő anya, a sokgyermekes és az örökbe fogadó anya. A bibliai anyaportrék meglepő perspektívákat tárnak fel: Margot Káßmann a bibliai anyákról mesél nekünk, rámutatva történeteik mai napig tartó érvényességére.

■ 156 oldal, 120 × 190 mm, kartonált
1690 Ft helyett 1521 Ft

Owe Wikström:

A káprázató sötétség

Szempontok a lelkivezetéshez

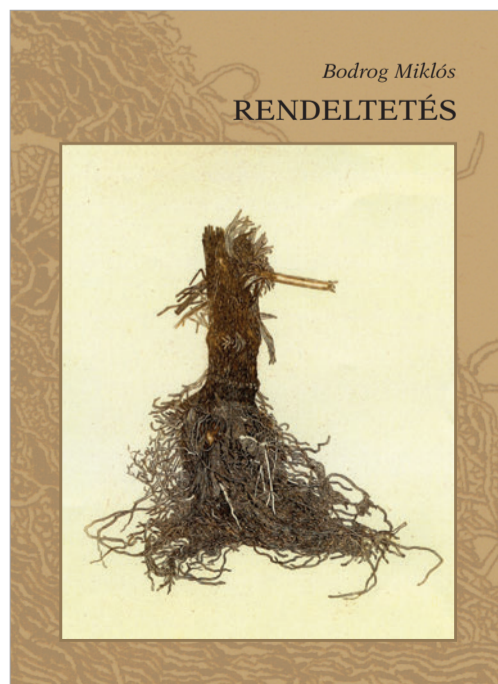
A svéd valláspszichológus, pszichoterapeuta, lelkigondozó e könyvében a lelkivezetést helyezi érdeklődése középpontjába.

■ 312 oldal, 133 × 210 mm, keménytáblás
3600 Ft helyett 3240 Ft

Bodrog Miklós: Rendeltetés

E kötet Bodrog Miklós mély hitéről tanúskodó verseiből, kítűnő formaérzékkel, nagy nyelvi

leleménnyel készített műfordításából és az *Evangelikus énekeskönyv* kedvelt énekeiből nyújt válogatást.

■ 126 oldal, 120 × 167 mm, kartonált
890 Ft helyett 801 Ft

Benczúr László építésze

A gazdagon illusztrált album lapjain az idén hetvenéves építész munkássága elevenedik meg személyes hangvételű köszöntések kíséretében.

■ 112 oldal, 225 × 300 mm, keménytáblás
3900 Ft helyett 3510 Ft

Szabó Lajos (szerk.):

Az imádkozás ábécéje

Gyermekek imádkoznak. A felnőtt legszívesebben megálltaná az időt... Este az ágy szélén ülve gyermek- és felnőttkezek kulcsolódnak össze. Halk szavak, a nap nagy eseményei, aggodásai és örömei. Közben kicsi és nagy érzi: Valaki hallja és meghallgatja.

Kedvet szeretnénk teremteni az imádkozáshoz, hogy kis kezek nyíssák ki ezt az imádságkönyvet. Lapozgassák, nézegessék a rajzokat, megsimogassák a kedvenc képeket. Van üres lap – rajzolásra. Van vonalas lap – a legkedvesebb imádságok leírására. De a legfontosabb, hogy elkezdjünk beszélgetni Istennel. Hogy kicsik és nagyok együtt tanulják az imádkozás ábécéjét.

■ 108 oldal, 120 × 200 mm, keménytáblás
990 Ft helyett 891 Ft

Schmidt Egon:

Angyalka segített

Schmidt Egon Kossuth-díjas író bájos, óvodás- és kisiskoláskorú gyerekeknek szóló mesekönyve egy anyalka hat napját veszi sorra az emberek között. – S hogy miért kellett a földre jönnie? Elárulhatjuk, hogy büntetésül! De hogy mivel szolgált rá erre, és milyen kalandokba keveredett a halandók között, az maradjon titok – legalábbis a könyv elolvasásáig!

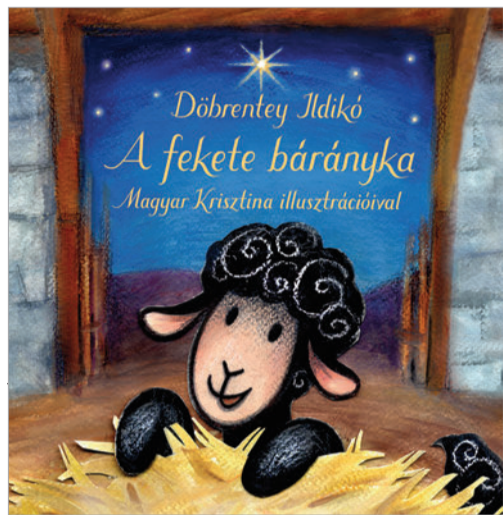
■ 44 oldal, 180 × 247 mm, keménytáblás
1490 Ft helyett 1192 Ft

Döbrentey Ildikó:

A fekete báránka

Magyar Krisztina illusztrációival

A betlehemi legelőn a kis fekete bárányt kiközösítik testvérei. Mert fekete. Szomorúan ballag a kietlen pusztában, míg egy félig vak tehén mellett meghúzhatja magát az istállóban, ahova ő vezeti el a szállást kereső fiatal párt, akik gyermeket várnak...

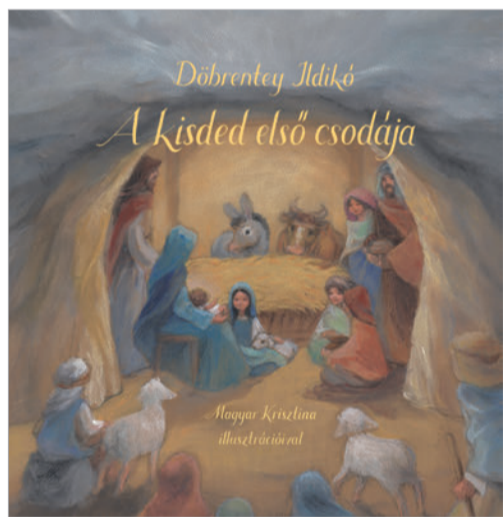
■ 16 oldal, 154 × 154 mm, keménytáblás
960 Ft helyett 768 Ft

Döbrentey Ildikó:

A kised első csodája

Magyar Krisztina illusztrációival

A Betlehemben játszódó mese egy édesanyját elveszített kislány, kicsi Ráchel története, aki végül egy fényes csillagot követve találja meg a békességet és a gyógyulást. Döbrentey Ildikó közvetlen, kedves hangon, ugyanakkor felszabadító bátorsággal mesél a gyermekszív titkairól, és visz egyre közelebb bennünket is a béke helyéhez.

■ 16 oldal, 154 × 154 mm, keménytáblás
960 Ft helyett 768 Ft

Ignác, mit látsz?

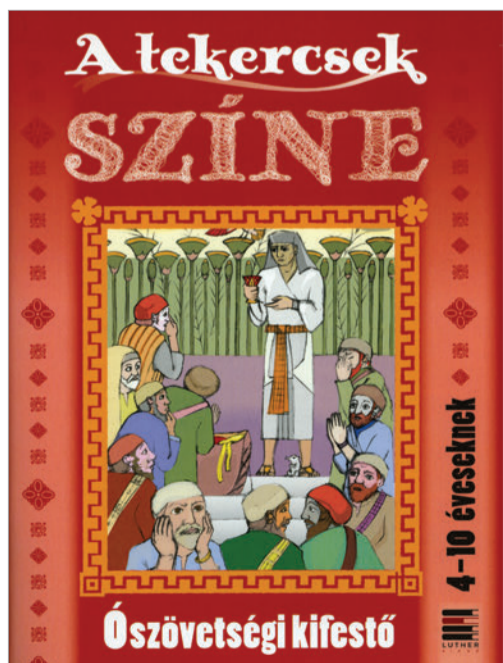
Könyv, CD, foglalkoztató

■ 54 oldal + mellékletek + CD,
245 × 205 mm, keménytáblás
3900 Ft helyett 3120 Ft

A tekercek színe

Ószövetségi kifestő 4–10 éveseknek
Bibliai történetek Holló Katalin és Szalay Miklós játékos, gyermekközpontú rajzaival.

■ 40 oldal, 209 × 296 mm, kartonált
670 Ft helyett 603 Ft

Köháti Dorottya Éva (szerk.):

Ancilla Domini

Túrmezei Erzsébet-émlékkönyv

Erzsébet testvér, a diakonissza főnöknő, a költő és műfordító itt élt közöttünk a teremtő Isten ege alatt, a kegyelem ege alatt s az örökkévalóság fényében. Uráról tett bizonyogot egész életében. Ennek a művészi eszközökkel is kifejezett folyamatos biznyságtételnek kíván emléket állítani a születése 100. évfordulója alkalmából készült, gazdagon illusztrált emlékkönyv, amelynek szerkesztője és szerzői Erzsébet testvér lelki és szellemi kincsekben páratlanul gazdag életének legfontosabb területeit igyekeztek bemutatni.

A könyv DVD-mellékletet tartalmaz, amelyen két filmet tekinthetünk meg: *Fény előtt, fény utánam* (a Zákeus Médiacentrum portréfilmje Túrmezei Erzsébetéről), valamint Essig József Túrmezei Erzsébet kolozsvári útján készített filmjét.

■ 448 oldal, 195 × 225 mm, keménytáblás, DVD-melléklettel
4990 Ft helyett 4491 Ft

Túrmezei Erzsébet:

A kegyelem ege alatt

Száz év – száz vers

■ 112 oldal, 181 × 159 mm, kartonált
970 Ft helyett 873 Ft

Szabó Lajos (szerk.): **Fényforrás**

Tíz karácsonyi szó a léleknek

■ 64 oldal, 148 × 210 mm, irkafűzőtt
990 Ft helyett 792 Ft

Szabó Lajos (szerk.): **Meríts!**

Meditációk és imádságok fiataloknak

■ 152 oldal, 148 × 210 mm, kartonált
980 Ft helyett 882 Ft

Máté 118

A gyűjtemény 118 prédikációt tartalmaz, mindegyiket más és más lelkész írta, és mindegyik *Máté evangéliumának* egy-egy igeszakaszáról szól. A 118 lelkész a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének területén végzi szolgálatát. Az igehirdetések szinte mindegyike szóban elhangzott prédikáció, így nemcsak a lelkész, hanem az őt hallgató gyülekezet is itt van velünk...

■ 420 oldal, 235 × 160 mm, kartonált
2190 Ft helyett 1971 Ft

Luther Válogatott Művei 5.

Bibliafordítás, vigasztalás, imádság

■ 736 oldal, 170 × 240 mm, vászonkötés
4990 Ft helyett 3992 Ft

Jer, örvendjünk, keresztyének

Luther írásaiból mindennapi áhítatra

■ 448 oldal, 140 × 200 mm, kartonált
1700 Ft helyett 1360 Ft

Döbrentey Ildikó:

Beszélgetek az Úrral (4. kiadás)

■ 160 oldal, 135 × 205 mm, keménytáblás
980 Ft helyett 882 Ft

Bibliák

Új fordítású Bibliák

1216 oldal, színes térképmellékletekkel, műbőr kötés

Közepes (kék, zöld és bordó színben)

120 × 167 mm, 2500 Ft

Nagy – 140 × 198 mm, 3500 Ft

Biblia – Magyarázó jegyzetekkel – 1608 oldal,

165 × 235 mm, 5100 Ft

Görög–magyar Újszövetség – 1248 oldal,

115 × 163 mm, 4800 Ft

Károli-fordítású Bibliák

1200 oldal, műbőr kötés

Kicsi – 110 × 170 mm, 2500 Ft

Kis családi – 140 × 200 mm, 2900 Ft

Nagy családi – 170 × 250 mm, 4500 Ft

Deuterokanonikus bibliai könyvek

183 oldal, 172 × 240 mm, vászonkötés, 950 Ft

Kommentárok a Bibliához

Muntag Andor: **Jób könyve**

385 oldal, 145 × 203 mm, keménytáblás

1600 Ft helyett 800 Ft

Cserhádi Sándor: **Pál apostolnak**

a korinthusiakhoz írt első levele

876 oldal, 143 × 203 mm, keménytáblás

5600 Ft helyett 3920 Ft

Cserhádi Sándor: **Pál apostolnak**

a korinthusiakhoz írt második levele

500 oldal, 143 × 203 mm, keménytáblás

4200 Ft helyett 2940 Ft

Cserhádi Sándor: **A filippibeliekhez írt levél**

244 oldal, 141 × 200 mm, kartonált

520 Ft helyett 260 Ft

Csendes percek

Szabó Lajos (szerk.): **Lélegzetvétel**

Kilenc nap a léleknek

52 oldal, 148 × 210 mm, kartonált

790 Ft helyett 553 Ft

Szabó Lajos (szerk.): **Jelzőtűz**

Tizenegy bátorító szó

112 oldal, 148 × 210 mm, kartonált

1090 Ft helyett 981 Ft

Fabiny Tibor, Tóth Sára (szerk.): **Irányváltás**

Humán értelmiségiek megtérése

A megtérési történetek lényegi eseménye nem annyira a karakter átváltozása; ami történik, az inkább a meglévő karakter, az abban rejlő erők, képességek irányváltása. A megtérés, kivált a gyökeres és drámai életfordulat Isten érintésének lecsapódása a személyes élettörténetben, s mint a kötetben olvasható vallo-másokból kiderül, ma is tartalmaz felforgató elemeket: emberek negyvenévesen visszaülnek az iskolapadba, kutatási területet, szakmát váltanak, átértékelik emberi kapcsolataikat, egyházzal való viszonyukat... A kötetben *Dér Katalin, Kocziszy Éva, Békési Sándor és Fabiny Tibor* megtéréséről szóló vallomása olvasható.

121 oldal, keménytáblás, 135 × 190 mm

DVD-melléklettel

1860 Ft helyett 1302 Ft

Ittész János: **Hacsak**

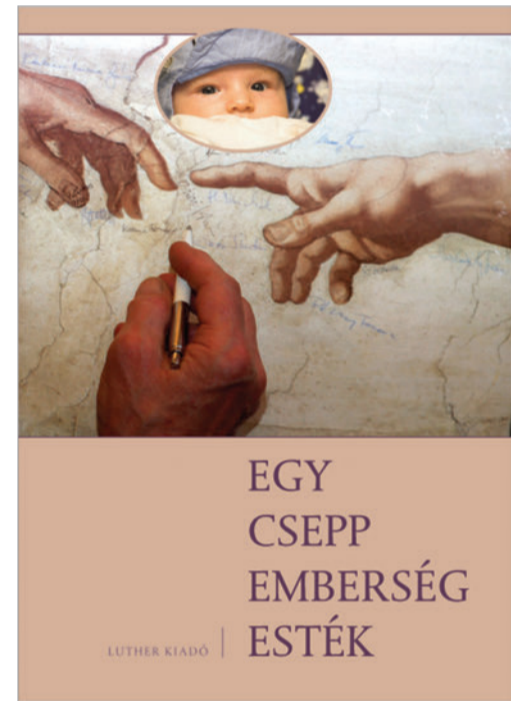
244 oldal, 125 × 187mm, keménytáblás

1290 Ft helyett 1032 Ft

Rados Péter (szerk.): **Egy csepp emberség esték**

216 oldal, 164 × 235 mm, keménytáblás

2550 Ft helyett 1530 Ft

Szabó Lajos (szerk.): **Hullámhossz**

305 oldal, 168 × 237 mm, kartonált

1600 Ft helyett 800 Ft

Johann Gyula (szerk.): **Nyitott ajtó I-II.**

A kötetben hetvenkét evangélikus teológushallgató áhítatait közöljük; olyan fiatalokét, akik küldetésükre készülve gondolnak meditációikkal, imádságaikkal a földi vándorúton velük együtt haladóokra.

233 és 228 oldal, 140 × 196 mm, kartonált

940 Ft helyett 470 Ft (kötetenként)

Szabó Lajos (szerk.):

Tarts, Uram, a kezeden

Személyes szavak presbiterekhez

175 oldal, 125 × 205 mm, keménytáblás

890 Ft helyett 801 Ft

Hafenscher Károly, ifj. (szerk.):

Kezek evangéliuma

Kézikönyv és lelki útravaló

a diakóniában dolgozóknak

156 oldal, 125 × 170 mm, vászonkötés

890 Ft helyett 801 Ft

Christoph Klein: **Fény az út végén**

„Egy évvel feleségem, Marlene Klein halála után belső kényszert éreztem, hogy valahova csendes helyre vonuljak vissza. Össze akartam foglalni írásban azokat a biznyságtételeket és megtapasztalásokat, amelyeket betegsége és halála idején feljegyeztem. Azokat a vigasztaló és utat mutató gondolatokat, amelyek németországi kezelésének hosszú hónapjai idején folytatott élénk levelezésünkben és a temetésekor mondott beszédekben valók.”

163 oldal, 141 × 200 mm, kartonált

380 Ft helyett 200 Ft

Veled egy életen át!

A könyv segítségével kíván lenni a jegyesoktatásban a lelkészeknek és a leendő házastársaknak egyaránt; elkíséri az olvasót a felnőtté válás korszakától az időskorig, a párválasztás örömetől az özvegyesség fájdalmas állapotáig.

108 oldal, 120 × 185 mm, kartonált

260 Ft helyett 100 Ft

A hónap igéje

„Benne élet volt, és az élet volt az emberek világossága” (Jn 1,4)

Jézusról szól ez a mondat a Bibliában. Ő mint Ige ott volt a teremtéskor, és órá nézve teremtette Istenünk a világot. Már akkor eltervezte, hogy lesz megváltás, jön a Szabadító. És eljött Jézus. *János evangéliumát Mózes első könyvével ez a szó köti össze: „kezdetben”. Az első életet is az Úrtól kaptuk, de az új életet is ő hozta el. Erről az igazi életéről szól az Újszövetség örömhíre. Egyáltalán, jelző nélkül: az életéről.*

Hány ember mondta el magáról, hogy az élete nem élet. A sok munka, fáradtság, bajok miatt. Hány fiatal mondta azt, hogy először „élni” szeretne, majd aztán dolgozik, aztán alapít családot, nevel gyereket. Hány idős próbálja úgy kezelni betegségét, mintha sosem lenne vége a földi életnek, pedig a jelek ott vannak. De egyszer elénk állhat Megváltónk szava: „*Én vagyok az út, az igazság és az élet...*” (Jn 14,6) „*Benne volt az élet...*” (Jn 1,4; újonnan revidéált Károli-ford.), és Jézus első eljövetele óta tudjuk: benne van az élet azóta is.

Az ember élni akar. És aki élni akar, az célját csak úgy érheti el, ha Jézushoz jön, és tőle kér egy máslymen, igazi életet.

Magad nem tudsz újat kezdeni. Benne van az élet. Beláthatod: életem elrontottam, zsákutcába jutottam; erőm és lehetőségeim korlátozottak; céljaim elérhetetlenek, ítélet alatt vagyok; Istenem, segíts! És akkor fölragyog a világ Világossága. „Szép, fényes Hajnalcsillagom, / Ragyogj rám, édes Jézusom, / Én lelkeim vigassága. / Oly sok szív téged várva vár. / Az én szívem is nyitva már, / És jöttötét kívánja.” (EÉ 361,1)

És új életet nyersz Istentől. Ez az élet egészen más, radikálisan új létezés lesz. A vágyott örömmel és megelégedettséggel, de annak más lesz az oka és tartalma. Ahogy a tékozló fiú apja mondja boldogan, amikor fia hazatér: „...*vigadozzunk, mert ez az én fiam meghalt és feltámadt, elveszett és megtaláltatott.*” (Lk 15,23–24; újonnan revidéált Károli-ford.) Öröm az atyai házban. Öröm a bűnbocsánatban. Öröm a testvéri közösségben, Isten dicsőítésében és ajándékaiban. Jézus meghalt azért, hogy bűneinkre bocsánatot szerezzen, és harmadnap föltámadt, hogy a maradandó életet megnyerje, és nekünk is reménységünk lehessen az örök élet (Róm 4,25).

Ahol az Úr megjelenik, ott világos-

ság támad. Ott meg lehet érteni, hogy ha életpárti vagy, Jézus mellé kell állnod a saját érdekedben és másokéban is. Jézus élete az emberek világossága. Belép a sötét szobába (világba), és ott világosság támad. Tisztán látod helyzetet és hibáidat is. Ez kellemetlen. Ilyenkor kettőt tehetsz: vagy „leoltod a villanyt”, leszámolsz Jézussal, mint a főpapok és írástudók, vagy a világosságban kéred, hogy tisztítson meg és töltsön be szeretetével az Úr.

Világos-e, hogy a világosságot kell választani? Ő nemcsak egy fölvilágító fény, hanem folyamatosan, mindig megmutatja az utat és szeretetét, amellyel járhat az ezen az úton.

Jaj, ha az adventi fények elvakítanak. Vagy te magad is azért gyújtod, hogy mások elvakuljanak, elkáprázzanak, a hangulat ringassa el őket. Ilyenkor, adventben a Világosság jelenik meg. Jézust várjuk, az ő ígéretei beteljesedésének örvendezünk. Bizonyos, hogy eljön ő, ahogy kétezer éve is beteljesítette szavát. Miből tudod, hogy eljön? Abból, hogy ígéjét olvasod, hallgatsz – és világosság árad el a szívedben. Áldott adventi időt kívánok!

■ SZÉLL BULCSÚ

SEMPER REFORMANDA

„Zsolt 38,19: »Bizony, megvallom bűnömöt...«, bevallom, s nem is akarom tagadni, hogy bűnös vagyok, s magamnak semmi igazságot nem tulajdonítok; s amiért mindig szenvednem kell, annak az az oka, hogy telve vagyok bűnnel. »...*bánkódom vétkeim miatt*«, amint a következő, negyedik

bűnbánati zsoltárban áll: »Bűneim mindig szemem előtt vannak, s meg akarom vallani bűnömöt.« (Zsolt 51,6) Ugyanazt jelenti, mint ez a vers. Nos hát, a bölcs, igaz és szent kevélykedők »készek« békességet és nyugalmat, kényelmet és tisztességet elfogadni, és nem látnak semmit, ami szomorítaná és bánthatná őket, hanem csak azt, ami kívánatos és tetszetős a szemükben. Hiszen elrejtik a bűnüket, és nem »vallják meg«, nem is gondolnak arra, hanem csak a maguk kiválóságára meg a másik ember bűnére (amint a következő vers mondja). Viszont a helyes alapon álló ember e két vers szerint éppen az ellenkező. Szent Pál apostol is így mondja (Róm 7,23), hogy bűn lakozik őbenne, és hogy ez foglyul ejtette, pedig ő semmi rosszat nem tett, hanem ellenkezőleg, sok jót. Krisztus is megparancsolja minden hívének (Lk 14,26), hogy gyűlöljék meg lelküket. Márpedig semmi más nem gyűlöletet, egyedül csak a bűn. Honnét kerül hát a bűn az igaz emberbe, hogy azt meggyűlölhessen? (Mert Krisztus nem azt mondja, hogy csak a régi bűneiket gyűlöljék, a már megbántakat, és amelyekért már bocsánatot nyertek, hanem a lelküket és életüket, amely kétségkívül most is bennük van.) Ezeket a bűnöket a kevélykedők semmibe sem veszik. Nyugodtan járnak-kelnek, és azt mondják, hogy ezek csak »mindennapi bűnök«, és nem Isten parancsolata ellen vétők. Ha ez igaz, akkor miért parancsolja Krisztus, hogy gyűlöljük őket, és miért panaszkodik az apostol, hogy rabul adatott nekik? (Szerintük nincs is parancsolat a »mindennapi bűnök« ellen, és azok nem is ejtenek rabságba senkit.)”

■ Luther Márton: A harmadik bűnbánati zsoltár (Zsolt 38) (Schulek Tibor fordítása)

Adventi gondolatok, imádságok

Félek a karácsonytól (Részlet)

Félek a karácsonytól. Nekem a karácsony sosem volt gyerek-nap. Ember-nap se volt. Nem tudtam örülni! Hiába kaptam ajándékokat... aztán később hiába vettem. Kiestek a kezemből. Valami nagy-nagy ajándéokra vártam, világcsudájára. Amiben egyszerűen megkapom magát a lényegét. De az emberek elállták előlem Jézust. Mindig elállták. – Meghittség! Fejsmogatás! Csilingelő szá-

loncukor! És mennyi ember! Kiszerezték belőlem az ünnepet.

Gyurkovics Tibor

„Boltíves feszültség”

Az Újtestamentum odaállt bennünket Isten emberré lételeének nagy csodaténye elé, de a „hogyan és miként” kérdésre nem ad olyan feleletet, amely elméleti kíváncsiságunkat kielégítené. Azért itt is helyesebb, ha imádságos alázattal állunk meg a csodatény előtt,

elmerülve az újtestamentumi Krisztuskép kimeríthetetlen gazdagságában, csodálva azt az óriási boltíves feszültséget, amely a Megváltó istensége és valóságos embersége között fennáll. Igyekezünk fölmérni egyfelől bűnös elesettségünket, másfelől a hozzánk leereszkedő kegyelem nagyságát!

Id. Pröhle Károly

Istent sohase birtokoljuk annyira, hogy már ne kellene órá várunk. Viszont ha várjuk őt, ne feledjük: Isten már sokkal előbb várt minket!

Dietrich Bonhoeffer

Nem szükséges, hogy Jézust itt vagy ott keresd, ott van szíved ajtajánál. Áll és vár, hogy készen találjon, hogy magadhoz fogadj. Nincs szükség arra, hogy messziről hívjad: türelmesebben és ezerszer jobban vágyakozik utánad, mint ahogy te várod őt. Nyílj meg előtte, és akkor betér hozzád!

Eckehardt mester

Úr Jézus Krisztus!

Kérlek, fokozd fel bennem ebben az adventi időben az utánad való vágyat, és nyugtalanítsd a szívemet, amíg csak hozzád nem juthatok. Ismerem ígéreteidet. Bízom abban, hogy találkozhatom veled már most, a földi élet idején. Kérlek, erősítsd hitemet, és készíts fel az örök üdvösség elfogadására. Jövel, Uram Jézus! Ámen.

Jávör Pál

Segíts, szerető Úristenünk!

Jöjjön el hamar szent jövedeled boldog napja, hogy megmeneküljünk a hamis, gonosz világtól, az ördög birodalmából, és megszabaduljunk a nagy külső és belső gyötrelmekről. Fojtsd meg óemberünket, hogy végre már új testünk legyen, amely nincs úgy telve bűnökkel, és nem olyan hajlamos minden gonoszra, mint a mostani, hanem minden testi-lelki bajtól megváltottan hasonlónak legyen a Te megdicsőült testedhez, szerető Jézus Krisztus Urunk, hogy végre eljussunk dicsőséges megváltásunkhoz. Ámen.

Luther Márton

■ Összeállította: MADOCSEI MIKLÓS

HETI ÚTRAVALÓ

„Királyod érkezik hozzád, aki igaz és diadalmas.” (Zak 9,9)

Advent 1. hetében az Útmutató reggeli s heti igéi az Úr érkezésének jó hírét mondják el, s kérnek: Készítsétek az Úr útját: térjete meg! Jézus beteljesítette a próféták jövendölését, s üdvözítőül jött el a világba. Első eljövetelekor alázatos királyként vonult be Jeruzsálembe. „Készítsétek az Úrnak útját, mert megjelenik az Úr dicsősége, és mindenek egyszerre meglátják – így szól az Úr.” (Ézs 40,3,5; LK) Karácsony böjtjében (is) „Hozzádelem, Uram, az én lelkemet, Istenem, benned bízom, ne szégyenüljek meg” (GyLK 686,1), mert „*Íme, királyod jön hozzád, szelíden és számaron ülve.*” A Názáretből való prófétát akkor így fogadta népe: „*Hozzádelem a Dávid Fiának! Áldott, aki jön az Úr nevében! Hozzádelem a magasságban.*” (Mt 21,5,9) Ma is kiálthatjuk: Jézus, segíts, ments meg, üdvözíts! Pál az Úr eljövetelenek sürgető közelségéről szól, s kéri: „...*öltösk fel a világosság fegyvereit... öltösk magatokra az Úr Jézus Krisztust.*...” Óréa várva szeressük egymást, mert „*A szeretet... a törvény betöltése.*” (Róm 13,12.14.10) Egyházi új évünk első „hétköznapi” igéje: „...*teljes bizonyossággal reménykedjétek abban a kegyelemben, amelyet Jézus Krisztus megjelenésekor kaptok. (...) Őt szerettétek... őbenne hiszték, bár most sem látjátok, és kimondhatatlan, dicsőült örömmel örvendeztek, mert elértétek hitetek célját* (lásd Zsid 11,1), *lelketek üdvösségét.*” (1Pt 1,13.8–9) Jön Jézus! Ezt már a próféta is megjövendölte (lásd Hab 2,3–4): még „*egy igen-igen kevés idő, és aki eljövendő, eljön, és nem késik. Az én igaz emberem pedig hitből fog élni.*” (Zsid 10,37–38) Pál kéri, adjunk hálát az Atyának, ő megajándékozta gyermekeit új élettel: „*Ő szabadított meg minket a sötétség hatalmából, és ő vitt át minket szeretett Fiának országába, akiben van megváltásunk és bűneink bocsánata.*” (Kol 1,13–14) Az apostol Krisztus eljövetele felkészült várására figyelmezteti a világosság gyermekeit: „*Mi azonban, akik a nappal fiai vagyunk, legyünk józanok, vegyük magunkra a hit és a szeretet páncélját, és mint sisakot, az üdvösség reménységét.*” (1Thessz 5,8) Jézusunkra a katonák királyi palástot, koronát, jogart jelképező tárgyakat adtak megcsúfolásul, s gúnyolták: „*Üdvöz légy, zsidók királya!*” (Mt 27,29) Tudtukon kívül az igazságot mondták ki, amit Jézus is közölt Pilátussal: „*Te mondd, hogy király vagyok.*” (Jn 18,37) Azóta az el/fel nem ismert királynak ez a panasza Jeruzsálem ellen (el-lenünk): „...*hányszor akartam összegyűjteni gyermekeidet..., de ti nem akartátok! (...) nem láttok engem..., amíg azt nem mondtátok: Áldott, aki az Úr nevében jön!*” (Mt 23,37.39) Ezzel az utolsó eljövetele utalt. De a két advent között is jön. „Királyod eljön hozzád, s elkezd benned a jót. Nem te keresed őt, hanem ő téged. Nem te találod meg őt, hanem ő téged. Hited is tőle van, nem magadtól, s ha ő nem jön, te ugyancsak kívül maradsz” – így tanít Luther Márton. De ma még kérheted: „Jöj el, lelkeim epedve vár, / Irgalmas mennyei Király (...) Hogy járjak a te utadon, / Ő, térj be hozzám, Jézusom!” (EÉ 147,2)

■ GARAI ANDRÁS

DSIDA JENŐ

Közeleg az emberfia

(Részlet)

Tudom, hogy közeleg már a jó ember fia, aki nem tőlem és nem tőled kap életet. Néhány pásztorinak, akik sohasem öltek nyulat, nem hordoznak emberölő szerszámot, megjelenik az angyal és megjelenik a csillag és tele lesz dallal a decemberi hegyoldal. Csak ránézünk a kisdredre és tudni fogjuk, hogy Ő az.

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Üregi nyúl

Kisebb, mint a mezei nyúl, a házi nyúlajták őse.

Korábban gyakoribb volt hazánkban. Rendszeresen láttam például a Budaörs felett lévő, bokrokkal tarkált kopár dombokon, télen a hó tele volt a kis állatok nyomaival. Az utóbbi időben azonban az állomány – feltehetőleg egy mixomatózis nevű járványos betegség következtében – nagyon megfogyott. Ma csupán néhány helyen élnek üregi nyulak Magyarországon.

A mezei nyúlal ellentétben üreglakók. A maguk ásta föld alatti lakásokban élnek, majdnem mindig többen egymás közelében.

Főleg szürkületkor és éjszaka táplálkoznak, de például az említett budaörsi dombokon nappal is gyakran láttam őket.

Nem futnak olyan gyorsan, mint a mezei nyúl. Üldözőjük elől cickakk-

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

színen születnek, szőrösök, nyomban látnak, és ha kell, egy-két nap múlva futni is tudnak.

Az üregi nyulak a föld alatt bizonyos védelemmel élnek, ezért lassabban fejlődhetnek. Először csak há-

Jézus tanításai

► Mostani hatrészes sorozatunk végéhez értünk. Jézus tanításai közül elevenítettünk fel néhányat. Mindegyik részben egy-egy feladatot is megoldhatatok. A helyes megfejtéseket összegyűjtve küldjétek el szerkesztőségünk címére (1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.

Az evangéliumokban nagyon sokat olvashatunk arról, hogy Jézus mennyit imádkozott az Atyához. Tanításaiban az embereket is erre biztatta. Felhívta a figyelmet arra, hogy az imádság az Istennel való beszélgetés, ezért örömeinket és kéréseinket mindig osszuk meg a Teremtőnkkel.

Arra is bátorít minket Jézus, hogy ne féljünk, ha nem tudunk szép rekek mondatokban fogalmazni – az Atya úgyis tudja, mire van szükségünk. A legfontosabb, hogy csendben és őszintén mondjunk el neki

mindent. Ezt úgy fogalmazta meg Jézus, hogy menjünk be a belső szobánkba. Ő is nagyon sokszor olyan csendes helyre ment az Istennel beszélgetni, ahol nem zavarta más. Máté evangéliumának 6. fejezetében így olvashatjuk:

„Amikor imádkoztok, ne legyetek olyanok, mint a képmutatók, akik szeretnek a zsinagógákban és az utcasarokokon megállva imádkozni, hogy lássák őket az emberek. Bizony, mondom néktek: megkapták jutalmukat. Te pedig amikor imádkozol, menj be a belső szobádba, és ajtótad bezárva

imádkozzál Atyádhoz titokban. Atyád pedig, aki látja, amit titokban teszel, megfizet neked.

Amikor pedig imádkoztok, ne szaporítsátok a szót, mint a pogányok, akik azt gondolják, hogy bőbeszédűségükért hallgattatnak meg. Ne legyetek tehát hozzájuk hasonlók, mert tudja a ti Atyátok, mire van szükségetek, mielőtt még kérnétek tőle.”

A nyomtatott nagybetűkből olvashatjátok össze a megoldást. Mindig ezzel kezdjük az imádságainkat!

GYERMEKVÁR

6.

RAJZ: BUDAI TIBOR

ban menekülnek, és gyorsan a föld alá bújnak.

Európa nyugati felén ma is gyakori az üregi nyúl. Amikor egy alkalommal Németországban egy konferencián vettem részt, és kora reggel kint néztem szállásom ablakán, tucatnyi nyulacskát láttam, amint ide-oda szaladgáltak, bebújtak a föld alá, de kicsit odébb újra előbukkantak.

A nyulvárnak több kijárata van, ez fontos biztonsági szempontból. Ha ugyanis egy nem várt és rossz szándékú látogató, például görény bújik be az egyik járaton, a nyulak a másikon időben kimenekülhetnek.

Akinek nyulai vannak otthon, az tudja, hogy a kicsinyek zárt szemmel, csupaszon, anyjuk hasi szőréből kitépett puha, meleg vacokban születnek. A mezei nyúl kicsinyei a földfel-

romhetes korukban merészkednek ki a szabadba. Növényi anyagokkal táplálkoznak, lakásuk környékén rágsálnak, vízigényüket is növények fedezik. Amikor gyermekkoromban nyulaim voltak, friss zöldet, vadlóherét, gyermekláncfüvet adtam nekik, de vizet nem tettem az óljukba.

Az üregi nyulak vadászati céllal sok helyre, például Új-Zélandra, Ausztráliába és Dél-Afrikába is betelepítették.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Vajon milyen súlyú egy üregi nyúl?
2. Hányszor ellik a nőstény évente?
3. Hány kicsinye van egyszerre?

Válaszok: 1. másfél-két kilogramm; 2. három-öt alkalommal; 3. négy-nyolc.

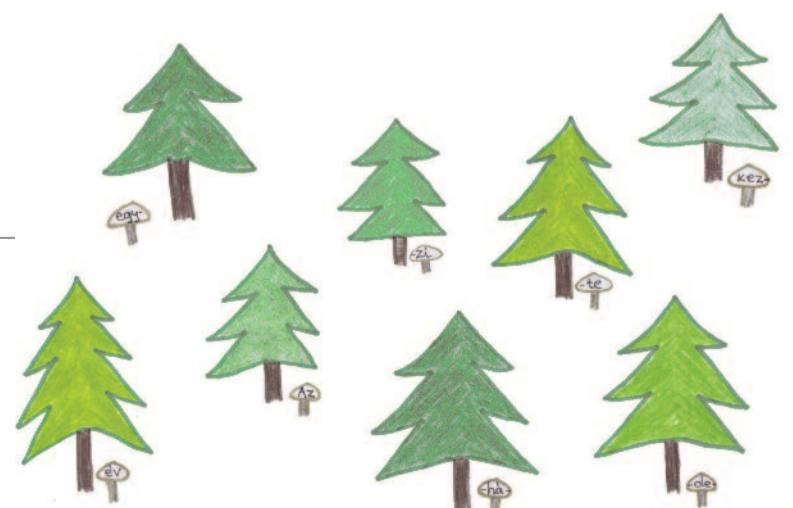
Megfejtés:

RAJZ: MAKÓ BELA

Adventi rejtvény

► Ezen a héten kezdődik az adventi időszak. A koszorún meggyújtott első gyertya Jézus születésének, a karácsonynak a közeledtére emlékeztet minket. Négy héten át készülünk arra az ünnepre, amely a Megváltó földre jöttének az örömnapja.

Az első adventi vasárnapon azonban nem csak Isten fiának születésnapjára kezdünk el készülni. Ha helyes sorrendben olvassátok össze a fenyőfák alatti gombákban található szótagokat, megtudhatjátok, milyen esemény köti még ehhez a naphoz.

Megfejtés:

► **Klaus Douglass** német lelkész bő tíz éve jelentette meg az evangélikus egyház megújítását célzó 96 tételét, amely újra és újra nagy vitát váltott ki a lelkészek és a hívek között. Mondanivalójának központi eleme, hogy nem a lelkészeknek, hanem a gyülekezeteknek kell a lelki élet központjába kerülniük, s le kell venni a lelkészek válláról a sokszor megoldhatatlan feladatokat. A 96 tétel átvételének hívei főként a hazai evangélikusok számának gyors csökkenésére hivatkoznak, míg ellenzői szerint nem kellene „munkanélkülivé” tenni a lelkészeket, s a Douglass-tételek épp Németországban nem váltották valóra a reményeket. Előző számunkban a tételek első részét közöltük, az alábbiakban pedig a második részt olvashatják.

■ KLAUS DOUGLASS

Hetedik feladat: kiépíteni a kiscsoportok egészséges struktúráját

49. Gyülekezeteink túlságosan nagyok ahhoz, hogy légkörük személyes és elkötelező erejű legyen, és túlságosan kicsik, hogy a diakónia, az evangélizáció vagy a spiritualitás terén kielégítő teljesítményt nyújtsanak.

50. Az újszövetségi gyülekezetnek két egyenértékű középpontja volt: az istentiszteleti összejövetel és a házközösség.

51. Isten nem egy külön, saját épületben lakik, hanem ott, ahol az emberek laknak.

52. Napjaink házi gyülekezetei nem azonosak az Újszövetség házközösségeivel, de fontos lépést jelentenek ebbe az irányba.

96 tétel az egyház jövőjéről – 2. rész

53. Nincs még egy médium, amely alkalmasabb lenne rá, hogy embereket hozzásegítsen ahhoz, hogy hitre jussanak, a hitben növekedjenek, és hitüket másokkal is megosszák, mint a keresztyének otthonai.

54. Különböző körök és csoportok nagy számban vannak gyülekezeteinkben. Mindenekelőtt azonban teljes értékű kiscsoportokra van szükségünk.

55. A jövő gyülekezetének nem házi gyülekezetei és hasonló csoportjai lesznek. A jövő gyülekezete kiscsoportokból fog állni.

56. Az egyén csak egy teljes értékű kiscsoportban kaphatja meg azt a gondoskodást, amelyre szüksége van. A kiscsoportok vezetői ezért a jövő pásztorai.

Nyolcadik feladat: kialakítani a szeretet kultúráját

57. A keresztyén szeretet lényege szerint különbözik minden más szeretettől.

58. Ha azt akarjuk, hogy az emberek jobbak legyenek, hozzáférhetővé kell tennünk számukra Isten szeretetét.

59. Nincs élő keresztyénség közönség nélkül.

60. A keresztyén gyülekezet a keresztyén ember életének legfontosabb színtere. Ez az ő „új családja”.

61. A keresztyén közösség nem annyira eszmény, amelynek elfogadását megkövetelhetjük, mint inkább feladat, amely elé Isten állított bennünket.

62. A szeretetteljes légkörű gyülekezetek vonzóvá lesznek.

63. Gyülekezeteinknek jótékony kontrasztban kell állniuk a társadalom egészével.

64. Az egyház csak akkor egyház, ha másokért él.

Kilencedik feladat: megszabadítani az istentiszteletet béklyóitól

65. Istentiszteleteink, amelyek valaha mindenkire szóltak, mára belkörü rendezvényté váltak.

66. Istentiszteletünk az egyházi zene és a liturgikus hagyomány kettős béklyójában vergődik. Ha nem sikerül megszabadítanunk tőle, hamarosan meg is fog szűnni.

67. Az istentisztelet formái nem alakíthatók tetszőlegesen, de rugalmasnak kell lenniük.

68. Az olyan istentiszteletnek, amely inspirálni akarja az embereket, az ő életérzésüket kell kifejeznie.

69. Az istentiszteleteknek a közeli jövőben át kell térniük egy többvágányú koncepcióra.

70. A jövő istentiszteletét nem a lelkipásztor fogja tartani, hanem a gyülekezet fogja ünnepelni.

71. Nemcsak ahhoz van szükségünk koncepcióra, hogy miként ünnepeljünk, hanem ahhoz is, hogy miként éljük meg istentiszteleteinket.

72. Ha nem akarjuk, hogy istentiszteleteink üressé váljanak, be kell illeszteni őket egy átfogó gyülekezeti koncepcióba.

Tizedik feladat: egyszerűsíteni a gyülekezet belső struktúráját

73. Az egyház struktúráinak rendkívüli lelki relevanciájuk van.

74. Felelősek vagyunk a struktúrákért, amelyek között élünk.

75. El kell döntenünk, hogy mit tartunk fontosabbnak: az egyház külső

formáinak megőrzését vagy a tartalmi megújulást.

76. Aki azt akarja, hogy az egyház maradjon meg olyannak, amilyen, az nem akarja, hogy az egyház megmaradjon.

77. Az olyan struktúrák, amelyek nem segítik a gyülekezetépítést, hátráltatják azt.

78. A következő évek zsinatainak lesz a feladatuk, hogy a gyülekezeteket tehermentesítsék a jelenleg érvényes szabályok 80%-a alól, a közbeeső időszakban pedig polgári engedetlenségre szólítsák a gyülekezeteket.

79. A komplikált struktúrák megbénítják a gyülekezeteket. A jövő jelszava az egyszerűsítés. Ami nem működik egyszerűen, az egyszerűen nem működik.

80. Nem egyszerűen struktúraformra van szükségünk, hanem a struktúrák reformációjára.

Tizenegyedik feladat: helyreállítani a gyülekezet primátusát

81. A tartományi egyházak legnagyobb erőforrása – a helyi gyülekezet – messzemenően kihasználatlan.

82. Számos tartományi egyház jelenlegi, gyülekezetek összehívását szorgalmazó stratégiája hosszú vagy rövid távon halálosnak bizonyul. Nem kevesebb, hanem több gyülekezetre van szükségünk.

83. A helyi gyülekezetek évszázados rendszerét ki kell egészítenie a másfajta gyülekezetmodellek sokféleségének.

84. A lelkipásztoroknak nincs szükségük egyetemi végzettségre, és nem szabad hivatalnoki státust betölteniük.

85. Az a gyülekezet, amely nem lelkipásztor-központú, egy idő múltán semmilyen más tekintélyt sem fog elismerni maga fölött. Ez pedig a hívők „egyetemes papsága” elvének magasabb szintű érvényesítését jelenti.

86. Nem a gyülekezetek vannak azért, hogy az egyház intézményét szolgálják, hanem az egyház intézménye van azért, hogy szolgálja a gyülekezeteket.

87. Egyházunkban a hierarchikus viszonyokat és az igazgatási struktúrákat le kell építeni – éspedig a lehető leghamarabb.

88. A jövő gyülekezetének joga és kötelessége lesz a profilalkítás.

Tizenkettedik feladat: jövőt álmodni az egyháznak

89. A pénzügyi és személyi gondoknál is nagyobb baja egyházunknak, hogy nincsenek álmunk.

90. Az álmok nem irreálisak, csak egy másfajta realitásban gyökereznek.

91. Jövőt álmodni az egyháznak annyit jelent, mint életre kelteni gyülekezeteinkben az őskeresztyénség álmát.

92. A jövő egyházáról álmodni annyit jelent, mint Isten álmának nyomába szegődni.

93. Álmunknak eléggé merésznek kell lenniük ahhoz, hogy Istennek helye legyen bennük.

94. Csak álmodni nem elég. Álmunkat tettekkel kell váltanunk.

95. Megálmodni az egyház jövőjét annyit jelent, mint magunkhoz ölelni az újat.

96. Az egyetlen erő, amely képes valamit jóra fordítani, a hit, a remény és a szeretet együttes ereje.

► **Forrás: Klaus Douglass: Az új reformáció – 96 tétel az egyház jövőjéről. Kálvin Kiadó, Budapest, 2002. 384–395. o.**

► **Lapunk 2013. október 27-i számának 13. oldalán jelent meg Holger Manke-nak, a Soproni Evangélikus Egyházközség lelkészének vitára felhívó írásá *Milyen gyülekezetet akarunk?* címmel. Az alábbiakban az erre érkezett hozzászólást közöljük. (A szerk.)**

Kedves Holger Manke Testvérem! A mára már szerencsére eltűnt, kétes emlékeztető Magyar Néphadsegregben az volt a szokás, hogy végeredményétől függetlenül a gyakorlatok utáni értékelésnél mindig kijelentették: „A foglalkozás elérte célját.”

Most azonban őszinte örömmel jelenthetem, hogy az *Evangélikus Életben* megjelent írás valóban célba talált. Beszédtemává, gondolatébresztővé s – Zuglóban legalábbis – presbiteri gyűlésünk egyik napirendi pontjává nemesedett. És noha – a szó hagyományos értelmében – vitávalójában nem generált, de továbbgondolásra, gondolatok kiérlelésére készítette testületünket. Hogy mire ju-

tottunk, azt ezúton szeretném megosztani az olvasókkal is.

Egy kis kiegészítés

Mindjárt egy apró igazítást javaslom az első alcímnél. Hiszen „A lelkész segítjük, vagy gyülekezetet építünk?” kérdésben egy apró csere lenne indokolt, hogy így hangozzon a mondat: „A lelkész segítjük, és gyülekezetet építünk.”

A jelentéktelennek tűnő módosítás sok mindent átértelmez. Például nyil-

nem hátul kullog, de nem is kényszerül a magányos igavonó hálátlan szerepébe. Hanem a híveivel együtt húzza a gyülekezet szekerét. S még egy figyelemre méltó dolog: ő azért kicsit egyenlőbb az egyenlőknél, vagyis tudása, személyisége, de elsősorban az Úrtól kapott elhivatottsága és „elküldöttsége” okán kitüntetett szerepben van jelen. Ezt nagyon szépen jelképezi a többiekétől elütő viselete, Luther-kabátja is.

Mindez nemcsak a közös munkának és cselekvésnek, az együvé tartozásnak az alapja, hanem a megértésnek, a bizalomnak és a párbeszédnek is. Így alakul(hat) ki a protestáns gyülekezetekre jellemző kétpólusú vezetés: a lelkész és felügyelő a presbitériumot és – rajta keresztül – az egész gyülekezeti közösséget maga mögött tudva, egymást segítve és kiegészítve végzi munkáját valamennyiünk érdekében és örömére.

S ha a gyülekezet vezetői arra alkalmas személyek, szeretettel, felkészülten és kölcsönösen megbecsülve egymást végzik szolgálatukat, akkor ebbe a kapcsolatba „bőven belefér” egy-egy vita, véleménykülönbség, álláspont-egyeztetés. Hiszen nem jelent presztízskérdést a „győzelem”, mint ahogy nincs „megalázó vereség” sem.

S mindez miért?

Milyen célok mozgathatják azokat, akik önkéntesen csatlakoznak egy evangélikus gyülekezethez? – teszi fel

a vitaindító kérdést írásában Manke. Erre csak egy helyes válasz lehet: az Úrtól kapott küldetés alapján megtalálni, megélni és végigmenni az üdvösséghez vezető úton. Ennek terepe, kibontakozási formája és egyben lehetősége a gyülekezet. De vigyázat! A gyülekezet építése nem lehet cél! A gyülekezet építése fontos, léte alap-

S mindezt szépen keretezi – s talán ezzel kellett volna kezdenem – *Pál apostol thesszalonikaiakhoz írt első levelének* ide vonatkozó részlete (1Thesz 5,12–23), amely az egyik legrégebbi fennmaradt keresztyén dokumentum. Ebben – mert úgy látszik, nincs új a nap alatt – arra a kérdésre keres választ, ad útmutatást, hogy milyen legyen a jó gyülekezet. Szinte regulákként sorolja fel a „helyes gyülekezetépítés” direktíváit.

Összefoglalásként

A felvázolt két lehetőség – tudniillik hogy a lelkész elől izadjon, vagy hátul kullogjon – helyett mi egy harmadik megoldást javaslunk: a lelkész elől ballagjon, a többiekkel együtt. Emelt fővel, megbecsülve, örömmel végezve – emberséges mennyiségű – feladatát. A gyülekezet pedig álljon mögötte, és belső indítatásból segítse őt munkájában. Ki-ki lehetőségei, tehetsége, lelkiismerete szerint. Az egyetlen igazi cél, az örök élet reménységnek jegyében.

A Budapest-Zuglói Evangélikus Egyházközség presbitériuma nevében szeretettel üdvözlö:

■ GYARMATI GÁBOR

KAROLY GYÖRGY TAMÁS FELVÉTELE

EKME-est

Az Evangelikus Külmisziói Egyesület (EKME) soron következő estjének meghívott előadója *Jó András*, az Interserve nemzetközi missziós szervezet eurázsiai régiójának igazgatóhelyettese volt. A közelmúltban Kínában járt, erről az útjáról számolt be – különös tekintettel az ujgurok földjén tett látogatására – november 25-én egyházközpontunk Üllői úti székházában a szép számmal összegyűlt hallgatóság előtt.

A Tien-san hegység vonulataival átszelt, jórészt sivatagos Hszincsiang tartományban mintegy kilenc-tízmillió uigur él, akikről sokan úgy tartják, hogy a magyarokkal rokon nép. Közülük még csak alig ezren találkoztak Jézus tanításával. Pedig már a Krisztus utáni első századokban – a szomszédos Kazahsztánhoz, Kirgi-

isztánhoz hasonlóan – itt is megjelentek a keresztény misszió képviselői. Később a tartományon áthaladó úgynevezett „selyemút”, az itt zajló élénk kereskedelem mégis ahhoz járult hozzá, hogy az iszlám tanítása terjedjen el ezen a vidéken.

Jó András többször is kiemelte, mennyire fontos az ujgurok közötti szolgálat. Az Interserve-hez hasonlóan számos missziói szervezet szívügye, hogy a „selyemút” mentén élő népekhez is eljusson a hír arról a Jézus Krisztusról, aki az út, az igazság és az élet. Az EKME is ezért kéri, hogy január 5-én, a vízkereszt ünnepét megelőző vasárnapon a gyülekezetek a külmiszió ügyét hordozzák imádságaikban.

■ BPM

„Megszabadulást tetőled várok”

Egy politikai esemény zenei vonulata

► Száznegyven éve egyesítették Pestet, Budát és Óbudát, így született meg a főváros. Az esemény ötvenedik évfordulóján a kor három legnagyobb magyar zeneszerzőjét, *Kodály Zoltánt*, *Bartók Bélát* és *Dohnányi Ernőt* kérték fel ünnepi mű komponálására. Az 1923. november 19-i hangversenyen a három muzsikussal sorsa ismét keresztezte egymást – korábban ugyanis mindhárman *Hans Koessler* zeneszerzés-osztályába jártak a Zeneakadémián (akkoriban Országos Zeneművészeti Főiskola), majd kisebb-nagyobb megszakításokkal annak tanárává, illetve igazgatójává lettek. Kilencven éve csendült tehát fel először Dohnányi Ernő *Ünnepi nyitánya*, Bartók Béla *Táncszvitje*, végül pedig Kodály Zoltán *Psalmus Hungaricus* című kantátája (op. 13), vagyis *Magyar zsoltára*.

Az 56. (protestáns számozás szerint 55.) zsoltárt – műfaja szerint panasz- vagy átokzsoltárt – a 16. század hatvanas éveiben *Kecskeméti Vég Mihály* fordította magyarra. Így került be a *Református énekeskönyvbe* a *Mikoron Dávid nagy búsulatában* (263. dicséret), eredetileg *Könyörgés hamis atyafiak ellen – Vigasztalódás Istenben* címmel. Kodály ezt a szabad fordítást egyetemi éve alatt ismerte meg.

A magyar társadalom állapotáról kialakított ítéletét csak még inkább alátámasztotta, hogy 1919-ben, a Tanácsköztársaság bukását követően eltávolították a Zeneakadémia igazgatói posztjáról, s csak két év elmúltával térhetett vissza a tanításhoz, pedig az ország szellemi életének már akkor vezető egyénisége volt. Dávid panaszát a magyarság egyetemes könyörgésének érezte. A felkérésre mindössze két hónap leforgása alatt alkotta meg egyik legmagávalragadóbb művét.

A minduntalan fülünkbe csengő fő téma, a zsoltárdallam a magyar népdalok ötfokúságát követi – rövid ideig egy átmenő hangot alkalmazva –, amelynek segítségével a 6/8-os dallam ütemhangsúlyait összegezve egy középkori szekvencia (*Lauda Sion salvatorem*) első sora is megszólal. Strófaszerkezete teljes mértékben megfelel a 16. században leggyakrabban alkalmazott képletnek.

Kecskeméti első strófáját először a kórustól halljuk népekenyszerűen, uniszónó. Utána Dávid tenorszóloja hangzik fel; a panaszos hangvétel a zenekar úgynevezett sírómotívuma, egy lefelé hajló, sóhajszerű kis szekund érzelmeti legjobban. Keserűségét a kórusból kiszakadó fő téma kommentálja, most már a zenekar kíséretével, majd a sírómotívumot a kórus is átveszi, s egyre feljebb énekl, ezzel fokozza a feszültséget Dávid szavai fölött; míg nem az első rész – aranymetszésben lévő –

csúcspontján megszólal a gyerekkar, amely ezután a felnőttkar szoprán és alt szólamaihoz csatlakozik.

A monológhoz egyre többet tesz a kórus, a sírás imitálása mellett Dávid énekéből újabb strófát vesz át: „Én pedig, Uram, hozzád kiáltok, / Reggel és délben, este könyörgök, / Megszabadulást tetőled várok, / Az ellenségtől mert én igen tartok.”

A két részt hatalmas generálpauza választja el egymástól. A második rész lágy hárfapengéssel és hegedűszóval, közjátékkal indul, ami már a nyugalmat vetíti elénk; Dávid fokozatosan megnyugszik az Úr akaratában: „Rólad elveszi minden terhedet, / És meghallgatja te könyörgésedet.”

Dávid utolsó szavait követően a monumentális kórus veszi át Isten dicsőítését, s méltó ítéletéért magasztalja őt. Végül szintén uniszónó, de már új szöveggel szólal meg a fő téma: a 16. századi szerző ismét keretként kommentálja a zsoltárt.

Mivel is lehetne jobban érzékeltetni a zsoltár megrázó és pont ezért átütő sikerét, mint *Tóth Aladárnak* – a kor egyik legnagyobb zenekritikuskának – a *Nyugatban* a bemutatóról írott ismerős szavaival? „Kodály összefoglaló, kultúrákat magába ölelő költészete szinte csodával határos, egészen egyedülálló jelenség. A szerző ezzel a költséggel, a magyar nemzettel karöltve, a népének élére állt, s horgonyt vetett saját szellemi kultúrájának kikötőjében.”

■ HALÁSZ-TÁBORSZKY GYÖRGY

Katalin-bál a budavári aulában

Hatodik alkalommal tartották meg november 23-án a Katalin-napi evangelikus bált. Az immár hagyományos jótékonyági rendezvény bevételét idén a Rózsák terén működő intézmény, a Magyarországi Evangelikus Egyház Budapesti Kollégiuma javára fordítják. A Budavári Önkor-

mányzat aulájában megtartott bált *Próhla Gergely* országos felügyelő nyitotta meg, örömmel üdvözölve a megjelenteket, akik között sok régi ismerős mellett számos új résztvevőt is köszönhetett. Az esemény fővédnöke *dr. Kaposi József*, az Oktatásügyi és -fejlesztési Intézet főigazgatója

volt. A bálozók megtekinthették a kollégiumról szóló rövidfilmet, majd a diákok műsora következett. Volt latin tánc és komolyzenei koncert is. A nyitótáncot az Aszódi Evangelikus Petőfi Gimnázium táncosai mutatták be, majd a *Simple* zenekar zenéjére ropogtak a táncos lábú vendégek.

HIRDETÉS

Könyvbemutató Fabiny Tamás: *Kereszt fogantyú nélkül*

A Luther Kiadó és a Magyar Rádió Zrt. szeretettel meghívja *Fabiny Tamás Kereszt fogantyú nélkül* című könyvének bemutatójára. A kötetet bemutatja *Jónás István*, a Magyar Rádió Zrt. vezérigazgatója és *Gáncs Péter* evangelikus püspök. Közreműködik *Dresch Mihály* Liszt Ferenc-díjas dzesszenész. Időpont: december 2., hétfő, 16.30. Helyszín: Mozsár kávézó, 1065 Budapest, Nagymező u. 21.

Istentiszteleti rend • 2013. december 1.

Advent első vasárnapja. Liturgikus szín: lila.

Lekció: Mt 21,1–9; Róm 13,11–14. Textus: Hós 14,2–3.5–10. Énekek: 131., 141./805.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Dietrich Tegemann; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Bence Imre; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. fél 10. (úrv.); **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. (úrv.) Szojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Fülöp Attila; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyer, Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., családi) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; de. 11. (úrv., kantátazenés) dr. Joób Máté; du. 6. Cselovszky Ferenc; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. fél 10. (angol nyelvű áhítat) Pelikán András; de. 10. (családi) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Románné Bolba Márta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **VIII., Karacsony S. u. 31–33.** de. 9. Románné Bolba Márta; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., családi) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kerepesi út 69.** de. 8. (úrv.) Tamásy Tamás; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 10. (úrv., családi) Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv., zenés) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) Gáncs Tamás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **XI., Egyetemi és Főiskolai Gyülekezet, Magyar tudósok krt. 3.** du. 6. (taize-áhítat) Szántó Enikő; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Keczkó Szilvia; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lócsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Juhos u. 28. (kistemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., családi) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. (úrv.) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákocsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u. 11.** (úrv.) Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; du. 5. Antal Katalin; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátys; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. dr. Lacknerné Puskás Sára; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza.

Összeállította: BALLA MÁRIA

HIRDETÉS

Olvassa
az Evangelikus Élet
digitális változatát!

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok,
velem vannak
a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Jó szomszédság

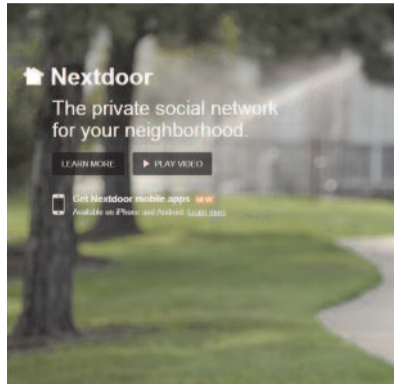
Miközben a startupok – vagyis az internetes vállalkozások – vezetői gyakran futnak neki új közösségi projektjüknek úgy, hogy azzal majd a „következő Facebookot” alapítják meg, igencsak elenyésző az esélye annak, hogy a semmiből képes valaki olyan rendszert felépíteni, amely a világ legnagyobb közösségi oldalával versenyezhet.

Ott van például a Google, amely sok tekintetben jóval hatalmasabbnak számít – jelenleg verhetetlen a keresője, Maps nevű térképszolgáltatása, és igen közkedvelt a Gmail nevű e-mail-kliens is –, a Google+ nevű szolgáltatása mégis kevésbé elterjedt, legalábbis kevésbé mérvadó, mint a Facebook. Úgy néz ki, hogy a közeljövőben nem a Facebook helyett fogunk más közösségi oldalt használni, hanem mellette.

Erre pedig akkor van igazán esély, ha az adott oldal működése egy komoly jellemzőben eltér az eddig megszokott közösségi oldalakétól: nem az ismerőseinkkel tarthatjuk rajta keresztül a kapcsolatot, hanem mindenki, aki a lakóhelyünkhöz köthető. Vegyünk két egyszerű példát. Ha elkóborol kedvenc cicánk vagy kutyánk, akkor hasznos lehet, ha valamilyen módon össze vagyunk kötve azzal az egyébként vadidegen bácsival, aki két sarokkal odébb lakik. Ugyanígy ha ő éppen el szeretné adni megunt kanapéját, kézenfekvő, hogy mi legyünk a vevői, hiszen a bútordarabot akár kézben is haza tudjuk cipelni ketten, nem kell külön fuvarosról gondoskodni.

Számos vállalkozás próbált már a helyi közösségek menedzselésén ke-

resztül világméretű internetes projektet létrehozni, de kevés sikerrel. Amilyen kicsi a világ, a Peddl projektben magyar vállalkozó is volt – Lakatos Dávidék csapata azóta Sold nevű projektjüket vitte tovább, amelyet épp mostanában vett meg a Dropbox, az internetes adattárolás egyik nagyágyúja. Egészen eddig úgy tűnt, hogy nehéz a helyi közösségekre megfelelő üzleti modellt építeni, ezért lehet ezeket a „kudarokat” természetesnek venni.

A NextDoor (nextdoor.com), azaz magyarul a „szomszéd ajtó” azonban nemrégiben kapott megfelelő tőkét ahhoz, hogy nemzetközi terjeszkedésbe fogjon. Jelenleg százmillió dollár vár elköltésre, és így nemcsak Amerikában tudnának tovább növekedni, hanem Európában is meg tudnák vetni a lábukat. Az Egyesült Államokban eddig 22 500 lakóközösséget regisztráltak a rendszerben, így ott ezt már sikertörténetként lehet elkönyvelni, ezért nem is emlegetik másként, mint „Facebook – szomszédoknak”.

A rendszer kiváló lehetőséget kínál a lakóhelyünkön élőkkel való ismerkedésre, és a helyi érdekeltségű

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

kérdésekre is könnyebben lehet rajta keresztül választ találni. A kisvárosi boltokra és éttermekre adott értékelések is segíthetnek kiválasztani, hogy hol és mit érdemes vásárolni, illetve a bébiszitterek megbízhatóságáról is könnyen lehet információt szerezni.

Az ilyen nyilvánvaló előnyök birtokában a NextDoor az elmúlt évben négyszáz százalékos növekedést ért el, vagyis olyan pályára lépett, amelyen korábban a legnagyobbak szintén haladtak. A rendszer 2.0-s változata idén februárban jelent meg, és olyan pozitív fejlesztéseket tartalmazott, amelyek révén lehetővé vált, hogy a lakók egymást riaszthassák, ha például betörésről vagy bármilyen rendbontásról értesülnek.

A Facebook magyarításának jelentős része közösségi hozzájárulás keretében történt, jó eséllyel a NextDoor is ezt a bevált módszert fogja alkalmazni. Ebben az esetben pedig nemcsak arra számíthatunk, hogy magyar lakóközösségek is megjelenjenek az oldalon, de az oldal magyar nyelven is fog kommunikálni velük. Ennek a pontos ideje persze még nem ismert, de lehet rá számítani, hogy egy-két éven belül egy egyház-közösségnek is érdemes lesz használnia ezt az oldalt arra, hogy a híveket tartsa a kapcsolatot, illetve hogy ők maguk a NextDooron keresztül érjék el gyülekezetbeli ismerőseiket.

■ N. B.

Tisztelt Olvasóink és Előfizetőink!

► Azt a jó hírt oszthatom meg Önökkel, hogy 2014-ben nem változik az **Evangélikus Élet** ára! Egy lapszám továbbra is 275 forintba kerül majd. Az éves előfizetési díj 14 300 Ft, a féléves 7150 Ft, a negyedéves 3575 Ft, az egyhavi 1195 Ft. Kiadónk továbbra is előfizetési kedvezményrel, pontosabban ajándék hónapokkal „jutalmazza” azokat, akik új előfizetőt toboroznak a lap olvasótáborába. Támogatói akciónk újbóli meghirdetésével pedig továbbra is azoknak szeretnénk segíteni, akik anyagi okok miatt kényszerülnek a lapelőfizetés lemondására. A részletekről alább olvashatnak.

Páratlan páros kedvezmény

Páratlan páros akciónk keretében továbbra is jelentős kedvezményrel hosszabbíthatja meg előfizetését, ha új előfizetőt toboroz az **Evangélikus Élet** olvasótáborába – ráadásul az új előfizető is kedvezményben részesül!

Ha tudomása van arról, hogy gyülekezetében – ismerősei, barátai körében – valaki fontolgatja, hogy előfizet a lapra, hívja fel figyelmét akcións ajánlatunkra, és szövegetekessenek.

Önök mindössze annyit kell tennie, hogy – mielőtt meghosszabbítja meglévő saját előfizetését (azaz díjbekérő levelünk kézhezvételét követően postán vagy banki átutalással befizeti az előfizetési díjat) – kapcsolatba lép az **Evangélikus Élet** szerkesztőségével, és megadja annak az új előfizetőnek a nevét és elérhetőségét (postacímét és esetleg a telefonszámát), aki az Ön közvetítésével készül megrendelni lapunkat.

S hogy milyen kedvezményekre számíthat?

Ha Ön negyed évvel hosszabbítja meg előfizetését, akkor további egy hónapig ingyen kapja újságunkat. Dönthet ennél nagyobb időtartamú hosszabbítás mellett is, ez esetben arányosan nő az „ajándék hónapok” száma: féléves előfizetéshez két, háromnegyed éveshez három, egész

éveshez pedig négy további hónap az ajándék.

Az „ajándék hónapokat” természetesen akkor írjuk jóvá, amikor az Ön által megnevezett személy ténylegesen előfizetett az **Evangélikus Életre**.

Lapunk új előfizetői szintén előfizetésük időtartamának függvényében kapják majd további egy, két, három vagy négy hónapra át ingyen az újságot.

Előfizetői támogatói akció

Tisztában vagyunk azzal, hogy bizonyára most is lesznek olyanok, akik nem tudják tovább vállalni az előfizetés terhet. Ezért – ahogyan ezt az elmúlt években is tettük – szeretnénk segíteni nekik abban, hogy mégis tovább olvashassák a lapot.

Azt kérjük előfizetőinktől: ha módjuk van rá, akkor az előfizetési díjnál nagyobb összeget juttassanak el kiadónkhoz, hogy a befolyt összeggel támogatni tudjuk olyan olvasóink előfizetését, akik számára az előfizetési díj kifizetése anyagi nehézséget okoz. A támogatás befizetéséhez kérjenek munkatársunktól egy pluszcsekkelszelvényt, vagy pedig a most kapott csekken saját előfizetési díjukon felül az e célra szánt összeget is fizessék be. Ez utóbbi esetben a csekk (vagy az átutalás) közlemény rovatába feltétlenül írják be, hogy „plusz

előfizetői támogatás”, illetve ennek pontos összegét.

Várjuk azok jelentkezését is, akik anyagi okok miatt kényszerülnek a lap lemondására. Kérjük, egyértelműen jelezzék ezt számunkra, hogy a beérkezett támogatásokból az ő előfizetésüket is segíteni tudjuk.

A tavaly novemberben is meghirdetett támogatói akciónk eredményeként az összegyűlt támogatás 232 905 forint volt. Ezúton is köszönjük mindazoknak, akik fontosnak tartották, hogy támogassák azokat a testvéreket, akik csak így módon juthatnak rendszeresen hitalapunkhoz.

Ha a támogatási akcióval, a páratlan páros kedvezményrel vagy saját előfizetésükkel kapcsolatban bármilyen kérdésük, észrevételük van, forduljanak bizalommal közvetlenül a szerkesztőséghez, munkatársunk készséggel áll rendelkezésükre. Az **Evangélikus Élet** szerkesztőségének elérhetőségei: 1085 Budapest, Üllői út 24. Telefon: 1/317-1108; 20/824-5519. Fax: 1/486-1195. Elektronikus leveleiket az elofizetes@evelet.hu e-mail címre küldhetik el.

Még mielőtt elfelejténék: azon előfizetők között, akik 2014. január 6-án, vízkereszt ünnepén érvényes **Evangélikus Élet-előfizetéssel rendelkeznek, sorsolást tartunk. A nyertes másodmagával térítésmentesen tölthet el egy hétvégét (péntek vacsorától vasárnap ebédig) a balatonszárszói Evangélikus Konferencia- és Missziói Otthonban egy előre egyeztetett időpontban.**

■ KENDEH K. PÉTER, a Luther Kiadó igazgatója

HIRDETÉSEK

Petróczi Éva verseskötetének bemutatója

A Német Ajkú Református Egyházközség szeretettel várja a líra barátait **Petróczi Éva** költő, irodalomtörténész, műfordító *Mint a gyerekkor* című, tizenharmadik verseskötetének bemutatójára (karácsonyi zene és meglepetésvendég). Időpont: december 3., 17.30. Helyszín: 1054 Budapest, Alkotmány u. 15., Pincekávészó (bejárat a Hold utca felől). A verses-zenes estet kötetlen beszélgetés, szeretetvendégség, illetve dedikálás zárja.

Budavári evangélikus szabadegyetem

A Bécsi kapu téri evangélikus templom kápolnájában (Budapest I. ker., Tánácsics Mihály u. 28.) minden hónap első hétfőjén 19 órától szabadegyetemi előadások hangoznak el. December 2-án dr. **Csermely Péter** biokémikus akadémikus *Isten hálózatai – a saját épülésünk hálózatos útjai* címmel tart előadást. Áhítatot tart a házigazda, dr. **Fabiny Tamás** püspök. A részvétel ingyenes. A szervezők minden érdeklődőt szívesen látnak.

Zuglói zenés esték

A *zuglói zenés esték* keretében dr. **Kosóczki Tamás** orgonaestjét hallgathatják meg az érdeklődők december 5-én, csütörtökön 18 órakor a zuglói evangélikus templomban (XIV. ker., Lőcsei út 32.). Kosóczki Tamás az Eötvös József Főiskola docense, a bajai belvárosi templom orgonistája, magyarországi és európai hangversenyek rendszeres fellépője. Adventi műsorát két zeneszerző, **Bach** és **Buxtehude** műveiből állította össze. A nagyszabású szabad műveken kívül két korált, a *Jöj, népek Megváltója* és a *Szép fényes Hajnalcsillagom* kezdetű énekeinket mindkét szerző feldolgozásában előadja. Igét hirdet **Csepregi Zoltán** teológiai tanár. A belépés ingyenes.

Nyílt nap az egyházzenei tanszéken

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzenei Tanszéke nyílt napot tart december 4-én, 10-től 18 óráig a tanszék tantermeiben (Régi Zeneakadémia, Budapest VI. ker., Vörösmarty u. 35. 3. emelet). Az érdeklődők részt vehetnek órákon, kérdéseket tehetnek fel tanároknak és hallgatóknak, és megismerhetik az egyéni és közösségi órák menetét, légkört, egyházas jellegét és az egyetem által kínált képzési lehetőségek sokféleségét. Részletesebb információk: egyhazzene.hu; goo.gl/U3oGAK
Mindenképpen érdeklődőt szeretettel várnak a tanszék tanárai és hallgatói.

XII. adventi keresztény könyvvásár Győrben

Szeretettel várunk minden érdeklődőt december 4-én, szerdán 9-től 17 óráig a győri adventi könyvvásárra, melynek helyszíne az előző évekhez hasonlóan a Széchenyi István Egyetem aulája. A Luther Kiadó 15% kedvezményrel várja vásárlóit. Előrendelést november 29-ig fogadunk el a kiado@lutheran.hu címen, az így megrendelt könyvek postaköltség nélkül átvehetők. Kérje standunknál regisztrációs lapunkat, hogy Ön is a **Luther Könyvklub** tagja lehessen, és saját kiadványainkból állandó 20%-os kedvezményben részesülhessen!

Adventi keresztény könyvvásár a Lónyay utcában

A szervezők és a részt vevő kiadók szeretettel várják az érdeklődőket az adventi keresztény könyvvásáron december 6-án és 7-én (pénteken és szombaton), melynek helyszíne idén is a Lónyay Utcai Református Gimnázium és Kollégium (1092 Budapest, Kinizsi u. 1-7.). Nyitva tartás: pénteken 14-től 20 óráig, szombaton 9-től 17 óráig. A vásárlást ruhatár és büfé teszi kényelmesebbé.

Jöjjen el, látogassa meg a **Luther Kiadó** standját, és vásároljon 10–50% kedvezményrel! Előrendelést november 29-ig fogadunk el a kiado@lutheran.hu címen, az így megrendelt könyvek postaköltség nélkül átvehetők.

Felhívás a gyülekezetekhez

Világunk és benne országunk számos megoldásra váró kérdéssel küzd. A világban zajló folyamatok bizonyos részének befolyásolásából, jóra fordításából az illetékeség vélt hiánya, rosszul értelmezett szerénység, sok esetben félsz miatt kimaradnak gyülekezetünk.

Magyarország súlyos társadalmi kérdése a cigányság helyzete. Egyházunk és így gyülekezetünk, bennük gyülekezeti tagjaink aligha tehetik meg – Krisztustól kapott küldetésük okán sem –, hogy érzéketlenek legyenek e kérdés iránt, passzívok maradjanak a megoldás keresésében, megvalósításában.

Ezért a Magyarországi Evangélikus Egyház cigánymissziójában munkálkodó lelkészek, gyülekezetek főljánlják, hogy 2014-ben – az eddigi gyakorlat kiterjesztéseként – meglátogatták a cigányság iránt érdeklődő, feljűk és értük nyitni kész gyülekezeteket, hogy egy megfelelő alkalom keretében beszámoljanak eddigi tapasztalataikról, megpróbáljanak válaszolni a fölmerülő kérdésekre. Érdeklődni, egyeztetni **Bakay Péternél**, az MEE cigánymissziói referensénél lehet: pbakay@gmail.com, 20/824-5742.

MAGYAR EGYHÁZI KÖNYVKLUB
A KATOLIKUS, REFORMÁTUS, EVANGÉLIKUS KIADÓK CSAK NEM TELJES VÁLASZTÉKA
SZINTE MINDEGYIK KÖNYVBŐL ENGEDMÉNY!

www.egyhazikonyvklub.hu

A Luther Kiadó és az evangélikus könyvesbolt ünnepi nyitva tartása

November 30-án, szombaton 9-től 13 óráig.
December 2-ától 23-áig, hétfőtől péntekig 9-től 18 óráig.
December 14-én és 21-én, szombaton 9-től 18 óráig.
December 24-étől az ünnepek és leltározás miatt zárva tartunk.
Nyitás: 2014. január 13-án, hétfőn.

Kérjük, vegyék figyelembe, hogy a leltározás ideje alatt érkező megrendeléseket a kiadó január 13. után tudja teljesíteni.

Köszönjük a kedves lelkészeknek és vásárlóinknak, hogy megrendeléseiket idejében eljuttatják hozzánk.

Mindenkinek békés ünnepi készülődést kívánunk a Luther Kiadó munkatársai.

Köszönet az 1%-os felajánlásokért

A Mezei József Evangélikus Alapítvány (2120 Dunakeszi, Verseny u. 2.; adószám: 18678637-1-33) kuratóriuma köszönettel közli, hogy a 2012. évi szeptember-októberi felajánlások alapján októberben 102 047 forint érkezett az alapítvány bankszámlájára. Az összeget az alapító okiratban foglaltak szerint továbbra is hitéleti, kulturális célokra fogjuk fordítani. Minden adományozónak és felajánlónak ezúton is köszönetet mondunk.

HÍREK, HIRDETÉSEK

Az *Evangelikus Élet* 2005–2011. évi lapszámai PDF formátumban letölthetők az evangelikuselet.hu címről.

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna
országosfelügyelő-helyettes,
a Déli Egyházkerület felügyelője

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (december 1.)

Mindenki aszerint vigyen ajándékot, amelyen áldást kapott Istentől, az Úrtól, aki adja azt neked. 5Móz 16,17 (Zsid 13,16; Mt 21,1–9; Róm 13,8–12/13–14; Zsolt 24) Adventben felfokozódik az ajándékozási láz. Nem csoda, mert a szeretet egyik kifejeződése, hogy adunk. De milyen jó tudni, hogy semmink nem lenne, ha nem Istentől kaptuk volna. Minden jó adomány onnan felülről jön. Mindennek ő a forrása. Mi is megajándékoztunk vagyunk. Ez a tudat kisöpörhet a szívünkől minden kivagyiságot, önzést és nagyképszerűséget. S helyette megszülethet az igazi hála!

Hétfő (december 2.)

Újulatok meg lelketekben és elmétekben. Ef 4,23 (2Móz 23,24; 1Pt 1,8–9/10–13; Zak 1,1–6) Ha megszületett szívünkben a hála, akkor az a kérdés merül fel: hogyan tovább. Ha mindent a régi berögződöttségeink szerint cselekszünk, akkor nem lesz jobb az életünk. Isten ezért hív újulásra. Nem a külső újulás, hanem az érzület és a gondolkodás változása a legnagyobb. A felszínt könnyű megváltoztatni, frizurát igazítani vagy új ruhát húzni mindenki tud. Isten mélyebben akar munkálkodni az életünkben. Nem a látszatot, hanem a szív belső indulatát újítja meg ajándékaival.

Kedd (december 3.)

Krisztus lábai alá vetett mindent, és őt tette mindenek felett való fővé az egyházban, amely az ő teste, és teljessége annak, aki teljessé tesz mindent mindekben. Ef 1,22–23 (2Móz 6,7a; Zsid 10,32–39; Zak 1,7–17) Az ember kiseded játékai közül az egyik a „fönködsdi”. Mások fölé kerekedni, másokon uralkodni – ez hajt bennünket nagyon sokszor. Csakhogy a belső újulás másfajta szemléletet hoz: Krisztusra tekintünk. Rá, akinek adatott minden hatalom, aki mindenek fölött van. Ő a fő! S amikor szenvedünk attól, hogy az életünk töredékes és hiányos, akkor az Isten odavezérelhet ahhoz, aki a teljességet hozta el nekünk odaadó áldozatával, Isten-arcú, feloldozó tekintetével.

Szerda (december 4.)

Vigadozni fogok Jeruzsálemmel, és örvendezni népemmel. Nem hallatszik ott többé sírás és jajgatás hangja. Ézs 65,19 (2Pt 3,13; Kol 1,9–14; Zak 2,1–9) Istennek ez a terve. Hiányoktól szenvedő életünket akarja teljessé tenni. Egykor a fogságból vezette haza népét az ígért földjére. Jézusban pedig a teljes szabaddá adta, a bűntől, sátántól, haláltól szabadított meg. Most még ugyan magunkon hordjuk a testi lét terheit, de Isten már elkészítette az örömet. És sokszor ebből cseppent nekünk. Ha életünkben tiszta örömet élhetünk meg, akkor tudhatjuk, hogy megkóstoltuk a megígért és elkészített teljességet.

Csütörtök (december 5.)

Jézus így válaszolt a samáriai asszonynak: „Ha ismernéd az Isten ajándékát, és hogy ki az, aki így szól hozzád: Adj innom! te kértél volna tőle, és ő adott volna neked élő vizet.” Jn 4,10 (Zsolt 66,20; 1Thessz 5,1–3/4–8; Zak 2,10–17) Egy asszony a kútnál. Félelmeiktől és hiányoktól szenved ő is, és az ott ülő Jézus olyan ígéretet tesz, amelyet az asszony első pillanatban fel sem fog. Aztán ahogy múlnak a percek, Jézus közelségében derengeni kezd számára valami. A Jézussal töltött időben egyre világosabbá válik, hogy ki az, és milyen erővel bír, aki a kútnál őt várta. Ha ismernéd... Mennyire vágyódsz arra, hogy Jézust, az élő víz ajándékoztóját jobban megismerd? Mennyi időt töltesz vele a kútnál? Napi csendességeid legyenek olyan áldássá, mint az asszony számára a kútnál való találkozás volt.

Péntek (december 6.)

Minden reggel fölbreszt engem, hogy hallgassam tanítványként. Ézs 50,4b (Mk 1,35; Mt 27,27–30; Zak 3,1–10) Ez a csodálatos ébredés. Ha a gondjaink miatt ébredünk, akkor nyugtalanok vagyunk, ha a tennivalóink miatt riadunk fel, akkor izgatottság lesz úrrá rajtunk. Ha azért ébredünk, hogy az új nap ajándékaiban öt csodáljuk, és megszólaló ígését a szívünkbe zárjuk, akkor áldás lesz minden reggel. Szólj, Uram! – kiálthatjuk reggelenként is. És ő nem marad el. Bizony, hamar meglátszik rajtunk, ha ellöngünk a „tanórától”, mint a rossz diák. De javunkra lesz minden, amiben az ő akaratát engedelmessé szívvél követjük. Erre az ébredésre van szükségünk!

Szombat (december 7.)

Jézus Krisztus mondja: „Én vagyok a jó pásztor, én ismerem az enyéimet, és az enyéim ismernek engem.” Jn 10,14 (Zsolt 31,23; Mt 23,37–39; Zak 4,1–14) Erre az ébredésre van szükségünk! Arra, hogy a jó pásztor jelenlétében tudjuk az életünket, mert a jó pásztor ismer minket. Sokkal jobban tudja, hogy mire van szükségünk. Nálunk jobban tudja, hogy mi van a javunkra, az üdvünkre, s úgy táplál, gondoz bennünket, úgy vezet és tart meg a próbás utakon is, és őriz a mélységek felett is. Benne a szabadítót, a megmentőt ismerhetjük meg. Egyedül ő az, aki azért jön, hogy megmentse. Advent is róla szól: jön, hogy megismerhessük az Isten igazi arcát, mentő szeretetét, Jézust!

■ BENCE IMRE

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból december 1-jétől december 8-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
7.45 / Duna Tv Világ-nézet Püspökkenyér	9.30 / Duna Tv Isten kezében	13.25 / Duna World A nap vendége Szabó István református lelkész	12.00 / Pax Tv A Vox Nova baptista férfikar hálaadó koncertje
9.30 / Bartók rádió Musica Sacra (egyházzenei magazin) Téli keresztény és zsidó ünnepek	10.00 / Pax Tv Adventi hangverseny (koncertfilm)	19.35 / Bartók rádió Bellini: Puritánok (háromfelvonásos opera)	13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bíztunk eleitől fogva...” A református egyház félórása
10.04 / Kossuth rádió Evangélikus istentisztelet	11.07 / Kossuth rádió A Hely (riportműsor)	19.55 / Duna World Nemzeti nagyvizit Szent László, a lovakirály	13.30 / Duna World Református ifjúsági műsor
10.30 / Mezzo Tv Bach: Karácsonyi kantáták és Magnificat	12.05 / Bartók rádió Párizsi fuvallat	20.00 / Pax Tv Kút (élő interaktív műsor)	19.25 / Kossuth rádió Tetten ért szavak Balázs Géza műsora
11.20 / M1 Református ifjúsági műsor	13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk!	20.00 / Corvinus Rádió (Sopron)	19.35 / Bartók rádió Kapcsoljuk a Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermet
21.15 / Duna Tv Feldobott kő (magyar játékfilm, 1968) (84')	14.11 / Bartók rádió A Pro Musica leánykar énekel	21.30 / TV2 Üvegigris 2. (magyar vígjáték, 2006) (108')	21.30 / Duna Tv Csoda Krakkóban (magyar játékfilm, 2004) (95')
21.40 / M1 Szigorúan bizalmas (amerikai film, 1997) (97')	23.00 / Duna World Magyarország története (magyar ismeretterjesztő sorozat)	21.45 / Duna Tv Wallis és Edward (angol tévéfilm, 2005) (94')	
23.00 / Bartók rádió Ars nova Lars Edlung: Gloria	A Rákosi-rendszer		
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
5.20 / M1 Hajnali gondolatok Adventi várakozás	10.00 / Bartók rádió Hang-fogó Franck: Prelúd, korál és fuga	7.45 / Duna Tv Élő egyház (vallási híradó)	6.00 / Bartók rádió Muzsikáló reggel Vasárnapi orgonamuzsika
8.35 / Duna Tv Magyar klasszikusok új köntösben Takaró Mihály műsora	11.25 / Agnus Rádió Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió műsora	8.10 / Duna Tv Isten kezében Adventi beszélgetés	8.30 / Régió Rádió 1485 – AM 1485 kHz Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió műsora
9.10 / RTL Klub Ízes élet Mautner Zsófiával (gasztromagazin)	13.40 / Duna World Magyar elsők Az első magyar olimpiikonok	9.30 / Rádió 17 (Budapest) Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió műsora	9.30 / ZDF (német) Evangélikus istentisztelet
14.05 / Kossuth rádió Arcvonások Tamás Gábor építész	20.20 / M1 Prima Primissima 2013 (díjátadó gála)	9.30 / M1 Zöld tea (ökológiai magazin)	10.05 / M1 Biblia a magyar költészetben Pilinszky János
18.00 / Pax Tv A morzsára váró koldustól az asztal vendégéig Cserháti Márta előadása	22.00 / Bartók rádió Celluloidák – a legjobb filmzenék	14.10 / Duna Tv Tetők a csillagos ég (olasz játékfilm, 1968) (93')	10.50 / M1 Evangélikus templomok Kővágóórs és Várpalota
21.30 / Duna Tv Magyarok (magyar játékfilm, 1978) (107')	A Royal Filharmonikus Zenekar játszik	19.30 / Kossuth rádió Az aranymadár Pilinszky János verses meséje	11.00 / Duna Tv Evangélikus istentisztelet
23.05 / M1 Nemzeti nagyvizit Az őszirózsás forradalom és a Tanácsköztársaság	22.15 / Duna World Úzenem az otthoni hegyeknek... (magyar dokumentumfilm-sorozat)	22.15 / M1 MR2 Szimfonika + a Müpából	11.30 / M1 Baptista magazin
	5/1. rész	23.15 / Duna World Balassagyarmat kincsei Szerb Templom Galéria	14.00 / Budaörs Rádió Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió műsora

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evangelikuselet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő / EvÉlet on-line: Károly György Tamás (evelet@kgyt.hu).
Munkatárs: Kinyik Anita (kinyik.anita@lutheran.hu). **Rovatvezetők:** dr. Hafenschner Károly – Régi-új liturgikus sarok (hafo@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap ígéje (antal.veghelyi@lutheran.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adámi Mária, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Horváth-Hegyi Áron, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229.
Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.).
Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja a kiadó.** Terjeszti a Magyar Posta Zrt. **Terjesztési ügyekben reklamáció** a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

